

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA
DE
BVLIMIA
SEV
NIMIA CIBORVM
ADPETENTIA,

QVAM
SVB AVSPICIIS SVMMI NVMINIS
ET
CONSENSV GRATIOSAE FACVLTATIS MEDICAE
PRAESIDE
DOMINO
D. ANDREA ELIA BÜCHNERO

SACRI ROMANI IMPERII NOBILI,
POTENTISSIMO BORVSSIAE REGI A CONSILII INTIMIS,
MEDICINAE ET PHILOSOPHIAE NATVRALIS PROFESS. PVBL. ORDINARIO,
IMPERIALIS ACADEM. NATVR. CVRIOSOR. PRAESIDE
ET COMITE PALAT. CAESAREO,
FACVLT. MED. H. T. DECANO SPECTATISSIMO,

PRO GRADV DOCTORIS
SVMMISQVE IN MEDICINA HONORIBVS ET PRIVILEGIIS
DOCTORALIBVS LEGITIME IMPETRANDIS

AD D. APRIL. A. S. R. MDCCXLVII.

PVBlice DEFENDET

AVCTOR

MARTINVS CHRISTIANVS NIEFELD
NAVENSIS MESO-MARCH.

HALAE MAGDEBVRGICAE,
TYPIS IO. CHRISTIANI HENDELII, ACAD. TYPOGR.

2

DISSERTATIO DE ...

BVLIMIA

NIMA CHORVM

ADVENTIA

D ...

PRO GRADU ...

...

DISSERTATIO INAUGVRALIS MEDICA
DE
BVLIMIA
SEV
NIMIA CIBORVM ADPETENTIA.

PROOEMIUM.

Si quicumque est, quod Medicinae, potissimum practicae, incrementa adferre valet maiora, certe est perspicua & dilucida explanatio eorum symptomatum, in plurimis morbis obuiorum, quae etiam nunc crassis occultata & circumfusa tenebris deprehenduntur. Quis enim est, quem praetereat,
A 2 patho-

pathologiam, veris certisque principiis subnixam, Medico viam ad tutissimam & felicissimam suae artis exercitationem monstrare? qua qui destitutus, vel certe mediocriter tantum instructus, in vastissimo scientiae medicae campo necessario a recto tramite saepius declinabit, inque latebrosa opinionum atque errorum auia defectet, vnde ipsi ad rectam veritatis viam reuertendi vix vlla spes ostendetur. Morborum quippe scientia omnium praecipue ista ponit fundamenta, quibus rationalis praxis est superstruenda. Quae animo mecum volutans, argumentum quoddam ad Disputationem inauguralem elucubrandam selecturus, commemorabile illud symptoma, pluribus iisque diuturnis, seu chronicis morbis commune, quod *Bulimus*, siue *Bulimia*, in Medicorum scholis vsurpari solet, mihi occurrit, id quod tanto lubentius susceperim explanandum, quanto crebrius ego illud variis aegrotis, qui in celebratissimo illo nosodochio, quod Berolini est, decumbebant, accidisse obseruauit.

Non

Non possum negare, me de ingenti hoc ciborum desiderio, quo eiusmodi aegrotantes flagrare solent, per plures, qui de morbis aliquid memoriae voluerant proditum, consuluisse; sed, si verum dici fas est, non reperi, qui mihi satisfecisset: namque fere omnes, tam antiquiores, quam recentiores, si a quibusdam recentissimorum discesseris, vno velut animo & voce vna insignem istam comedendi aviditatem acidae cuidam amurcae, quam in stomacho ferunt reconditam, adscribunt. Quoniam vero mihi licuit, praeceuntibus Viris, ab omni laude felicioribus, Illustri BVDAEO & beato CASSEBOHMIO, anatomes Professoribus, inter praecipua nostri seculi ornamenta numerandis, in teatro anatomico Berolinensi cadaveribus humanis scienter & artificiose diffecandis manus admouere, intellexi, dirissimi huius morbi rationes multo faciliores atque explicatiores ex principiis mechanico-hydraulicis, quam ex physico-chemicis, reddi posse. Quapropter periculum mearum virium,

A 3

quid

PROOEMIUM.

quid ferre valerent quidque recusarent, facturus, hunc voracitatis morbum peculiari Dissertatione dignum iudicavi; non quidem eo animo, quasi tot tantorumque Virorum, de re medica optime meritum, sententias, quibus imbuti fuerunt, parui aut nihili facerem, mihiq; singularem scientiam inani persuasione arrogarem: sed solummodo ea mente, ut quaecumque mea placita aliis, me multo & prudentioribus & doctioribus, relinquerem expendenda & diiudicanda. Deus T. O. M. fortunet nobis hunc nostrum laborem, ut in salutaris scientiae incrementa, proximi aegrotantis salutem & sui ipsius gloriam cedat!

§. I.

DE immodica ista ciborum cupiditate, in variis subinde, praefertim longinquis, seu ita dictis chronicis, morbis obuia, *bulimium* quam vocant, expositurus, non iniucundum fore duco nec ab instituto alienum, leuiter duntaxat attingere prius, quam ad ipsam rem explicandam ingredior, vnde vocabulum $\beta\epsilon\lambda\iota\mu\iota\alpha$, vel, si magis arriserit, $\beta\epsilon\lambda\iota\mu\textcircled{C}$, natales suos mutuetur. Pleisque etymologis persuasum est, deriuari illud a graecis vocibus $\beta\epsilon\varsigma$, quod *bouem* significat, & $\lambda\iota\mu\acute{o}\varsigma$ *fames*, quasi esset *fames bouina*: aliis vero, qui huius nominis sensum exactius aestimarunt atque examine perpenderunt exquisitori, illud a particula $\beta\epsilon$, significationem augendi atque intendendi habente, & $\lambda\iota\mu\acute{o}\varsigma$, deducunt. Namque **PLVTARCHVS**, **HOLLERIO** teste (a), in *Symposiacis* $\beta\epsilon$ idem denotare scribit, quod $\pi\omicron\lambda\upsilon$, quasi sit $\pi\omicron\lambda\upsilon\lambda\iota\mu\textcircled{C}$, i. e. *multa*

(a) de morb. intern. Libr. I. cap. 34. Schol pag. 151.

multa vel nimia fames. At vero, per me arceffat, vnde velit, aliquis huius vocabuli originem, id mihi perinde erit, ego enim certe nemini de verborum inanibus dicam sum scripturus, verum ea Criticis, me magis litteratis, & diiudicanda & dirimenda relicturus; tamen haud abnuero, posteriorem τὸ βέλμυς derivationem mihi videri priore multo veteriorem magisque nativam.

§. II.

Missis igitur & seposita βελμίας ονοματολογίᾳ, ut quae minimi, si forte ulli, ad ipsam rem, mihi hac Dissertatione excutiendam, videtur esse momenti; satius erit dispicere, ecquid rei medicae proceribus vocabulo hoc veniat intelligendum? quippe quod morbo huic explicando maiorem & fructum & lucem spero allaturum. At vero quum bulimus, qui compluribus subinde morbis tanquam symptoma & indiuulsus comes haerere obseruatur, peculiaris acutioris famis existat species; non vero eadem sit omnis immoderatiore & vehementiore cibi appetitus ratio, dum alium alio immoderatiorem deprehendimus & acriorem; praecepta vero logices postulent, definitionibus rerum, si vsus fuerit, ut distinctiones, si quae sint, semper praestruantur: meum quoque censeo futurum esse, diuersas istas famis, modum excedentis, species, quae in medico foro receptae sunt atque vsitatae, prius recensere, quam βέλμυον definiendum atque explicandum adgredior.

§. III.

§. III.

Solenne vero medentibus est, edendi cupiditatem in vniuersum in *sanam*, seu *naturalem*, & in *morbosam*, vel, si malueris, *praeternaturalem*, distinguere, quam posteriorem iterum in *famem* vel *nimis auctam*, vel *deprauatam* seu *corruptam*, dispescere solent. Illa vim & molem, seu quantitatem comedendorum duntaxat attingit: haec vero solas eorum dotes, siue qualitates, respicit. Iam vero quum esuries, seu cibi adpetentia, intensior & praeter modum aucta, haudquaquam eiusdem, sed diuersae animaduertatur esse indolis & naturae: hinc satis apposite eam denuo diuiserunt in *βελιμίαν*, seu *βελιμὸν*, & *κυνορξίαν*, siue *κυνωδὴ ἄρξιν*, quae *canina* etiam *fames* latino verbo alias cieri solet; quemadmodum corruptam famem, vbi a mortalibus insolita quaeuis, & ab humano vsu aliena, quae nec esui sunt, dulcedine quadam singulari, ingeruntur, non inscite discernere consueuerunt in *picam*, seu *cittam*, & *malaciam*. Verum quum adpetentiae deprauatio ad me non spectet, vtpote solius bulimi, qui immodicae & nimiae famis est species, naturam hac diatribe duntaxat contemplaturum, de ea heic aliquid agi nihil attinet. Adpetentia igitur ista, quae naturalem modum excedit atque inexplebilis fere est, mihi hoc loco solum inuestiganda relinquatur & perferutanda, quae quum, vt iam paullo ante ostendi, in *βελιμίαν* & *κυνορξίαν*, cuius vtriusque omnino multae differentiae obseruantur, disiungi adsoleat; mihi vero constitutum, istud morborum

B

sym-

symptoma, quod βέλμυς nomine insigniri consuevit, praesenti dissertatione tantum declarare: nec *κυνόγε-
ξίς*, seu caninae famis, heic pluribus meminisse necesse erit, nisi in quantum ostendi expediet, quae inter utrasque communia sint, aut quemadmodum diffideant inter se atque discordent.

§. IV.

Ante vero quam ad bulimi ingenium contem-
plandum deuenio, beneuolo Lectori videtur esse
praecipuum, non eandem esse huius vocis apud
omnes acceptionem. Antiquioribus enim, inter
quos omnium praecipue GALENVS eminet, eam
tam angustis includere placuit limitibus, vt tali no-
mine non aliam vllam esuriei speciem cupierint com-
prehensam, quam quae vel ab externo frigore, si-
mulque ex indigentia totius corporis stomachique
imbecillitate oriatur, in quo etiam plerique rei me-
dicæ scriptores, qui superioribus fuerunt temporibus
(b), quid? quod Auctores quidam nostrae ae-
tatis (c), cum eo consentiunt. Propterea GALE-
NVS bulimum ita definit, quod sit *adpetentia a fri-
gidityte exteriori, ex indigentia totius corporis & im-
becillitate stomachi, qui & refrigeratus nimium, &
resiccatus est* (d): alibi pariter perhibet, bulimum
esse *esuritionem ex indigentia simul, imbecillitateque
ac refrigeratione oris ventriculi nata* (e). Verum
enim vero quum ipsa huius vocabuli τὸ βέλμυς signi-
ficatio,

(b) Iacob. HOLLERIVS, *Libr. & loc. cit. p. 150.* (c) Iob. de
GORTER, *Exerc. med. Exerc. 3. §. 43.* (d) *Libr. I. ad Glauco.*
(e) *Libr. I. de Symptom. caus. cap. VII.*

ficatio, si eam interno suo valore sensuque recondito diiudicemus, tam latissime pateat, ut deriuationis suae & compositionis beneficio, quam supra fufius dedi explicatam, magnam, seu ingentem quamcunque ciborum denotet cupiditatem; praeterea quoque plurima sint in monumentis eorum, qui de morbis aliquid memoriae prodiderunt, obuia exempla, quibus abunde doceri potest, eiusmodi insatiabilem famem per saepe variis, iisdemque diuturnis, seu chronicis, morbis, qui neque algori, neque inopiae alibilis in corpore chyli, nec stomachi imbecillitati, sed longe aliis causis suam debent originem, sese adiungere sociam, quemadmodum id ex posterius dicendis liquidius adparebit; insuperque etiam iam cum superiore, tum maxime nostra memoria, sint, qui eiusmodi auidissimam vorandi cupiditatem, quae morbis quibusdam comes haeret, βάλιμος nomine insignire nulli dubitauerunt: nihil profecto nobis obstat, quo minus nimium istud ac fere inexplebile alimentorum desiderium, quo subinde aegrotos videmus flagrantes, βάλιμος nomine adpellemus.

§. V.

His itaque praemissis, quae ad βάλιμος ἐνομοτολογίαν clarius intelligendam erant necessaria, conueniet quoque leuiter attingere illam notionem, quae bulimi voce continetur. Intelligimus autem per bulimum, praeternaturale quoddam & fere insatiabile esculentorum desiderium, lipothymiis aliquando conitatum, sed nulla vomitione ab ingestis cibis sti-

patum. Nihil iam negotii erit, ex data hac bulimi definitione cognoscere, quid discriminis *morbosae* huic *fami* cum *natiua ciborum* intercedat *adpetentia*, quippe quae nec inexplibilis est, nec cum vlla animi defectioe consociata. Neque difficile erit eundem a *κυνόγεστα*, seu *canina fame*, discernere atque internoscere, quae, etiamsi itidem immoderatio sit & vehementior edulium rerum *adpetentia*, in eo tamen a bulimia diffidet, quod cibos avidissime quidem deuorant, similiter atque in bulimo, sed eos paullo post crudos atque incoctos vomendo reiiciunt, vnde quum canum more, quae raptim & cupidissime vorata sunt, perpetuo reuomant aegri, sicque leuati denuo esuriant, nouaque sese epulis ingurgitandi cupiditate vrantur & diuexentur, hic edacitatis morbus *canini adpetitus* nomine in Medicorum scholis fuit adpellatus (*f*). Quae quum bulimo vsu euenire non obseruentur, quippe in quo alimenta adsumta non retinentur solum a ventriculo, sed iusto etiam solitoque citius digeruntur & conficiuntur: haud obscure indidem liquebit, bulimiam vtique a fame canina multum diffidere; tamen non negem, vtrasque has adfectiones, RIVERIO id adposite nec inscite monente, interdum inter se confundi & promiscue vsurpari.

§. VI.

Clarum quoque & perspicuum ex nostra *βελιμίας*

(*f*) HOLLERIVS *loc. cit.* LOMMIVS *Observat. med. Libr. II. p. 146.* ETTMÜLLERVS *Colleg. pract. de morb. corp. hum. p. 103.* RIVERIVS *Prax. med. Libr. IX. cap. II.*

plurimas definitione fore mihi persuasum est, qui adfectus hic a *pica* & *malacia*, vtpote corrupti adpetitus adfectionibus, sit disiunctus. Etenim in his absurda tantum & ab esu prorsus aliena, quae nec in cibo mortalibus esse solent, velut carbones, terrae, calx tinctoria, idque genus alia, adpetuntur; quum in bulimo eiusmodi res, quae omnino hominibus sunt esui, & in culina animali digeri atque confici se patiuntur, duntaxat desiderentur. Accedit etiam illud, quod hi adfectus virginibus & grauidis mulieribus multo vsitatus solenniusque, quam viris, eueniant. Equidem sunt, qui & picam ad censum adpetitus nimium aucti referre conantur, quia hoc morbi genere confluentes eiusmodi insolita, & comedendo atque concoquendo inutilia, itidem cupiditate intemperatissima expetunt. At vero per me picam vel nimiam, vel deprauatae fami, vel vtrisque simul adnumerauerit, quisque velit, id facillime patiar, mihi met enim satis esse potest heic ostendisse, plurimum utique discriminis bulimo cum *pica* & *malacia* intercedere, quippe in quibus earum rerum adpetentia est, quae nec vescendo sunt, nec nutriendo: quum contra in nostro morbo aegroti vsitata tantum & humano generi solennia intemperate concupiscant esculenta.

§. VII.

Perspecto itaque, quomodo bulimia, quae aliquibus etiam *καταχρησιως Φαγέδαινα* vsurpari solet, a ceteris nimis auctae famis symptomatibus distet & diuersa sit, expediret quoque istas sciscitari causas, a

quibus tanta vorandi libido aegrotis incendi solet. Atqui quum hae forte obscuriores ac intellectu difficiliiores videri possent, nisi ea praestruantur, quae eiusmodi causis clarius lumen adferre valent: operae pretium fore arbitror, veram famis naturalis habitudinem & naturam dilucidius magisque perspicue expedire prius, quam ad bulimi indolem perquirendam & inuestigandam ingrediar: cognito enim, qua ratione animalibus secundum naturam edendi cupiditas accendatur, nullius quoque negotii erit perspicere, quibus potissimum causis eiusmodi voracitas avidissima, quam cum pluribus iisque variis per saepe corporis afflictionibus societatem coiisse videmus, accepta sit referenda. At vero quum nec natiua, atque cuius animanti insita, ciborum adpetentia satis distincte cognosci atque intelligi possit, nisi earum corporis partium, quarum beneficio humanae menti eiusmodi ciborum capiendorum desiderium incutitur, structura explorata habeatur & perspecta: non puto alienum institutis meis esse futurum, admirabilem *ventriculi* fabricam, quoad eius fieri neesse erit, prius hoc loco perlustrare, quam ad naturalis ciborum adpetentiae rationem adgredior explicandam.

§. VIII.

Noli vero putare, me omnia, ad *ventriculi structuram* spectantia, alioquin perdigna, quae illustriore declaratione beneuoli Lectoris oculis subiiciantur, heic esse consecuturum; quia alias non Dissertatio, verum haud exiguae molis codex mihi fuisset excu-

excudendus: sed ea duntaxat perpensurum, quae permagni esse mihi visa sunt momenti, ad nostrum immoderatae edacitatis morbum planius dilucidiusque expediendum. Nemo igitur a me expectet minutissima quaeque, quantumvis haud iniucunda neque suo utilitatis fructu carentia, velut quae stomachi figura sit vel magnitudo? quo is in abdomine utatur positu? quibus orificiis instructus? quot quibusue parietibus, seu superficiebus deprehendatur exornatus? an idem semper eiusdem omni tempore conspiciatur, an vero diversus situs, & quo potissimum temporis flexu eiusmodi positurae mutatio contingat? & sexcenta id genus alia, ut sibi deinceps commemorem: sed ea tantum, quorum praecipuus quidam erit atque insignior usus, ad nimiam istam vescendi cupiditatem clarius intelligendam. Quocirca maius operae mihi videtur pretium, praeter eius tunicas, quibus coagmentatus est, eius vasa sanguifera & nervos, utpote in quibus maximum molestissimae huius afflictionis positum est momentum, scopo nostro sufficienter hoc duntaxat loco perlustrare: iis quippe abunde cognitis & perspectis, non arduum erit mente comprehendere, quam ob causam & quomodo eiusmodi insuperabilis vorandi adpetitus compluribus aliquando morbis accidere queat.

§. IX.

Ut igitur ab illis *membranis*, quae ventriculi cauum complexu suo coercent continentque, exordiar, nemini facile, qui vel primoribus tantum labris

bris anatomem attigerit, incognitum erit, stomacho, communi fere omnium Anatomicorum, vel recentissimorum, consensu, *quatuor inuolucra*, situ, fabrica atque usu inter se disiunctissima, attribui. Primus, qui cunctis ceteris quadrinas in ventriculo praemonstravit pelliculas, WILLSIVS fuisse legitur, cuius vestigia deinceps omnes reliqui Anatomici, si a paucis quibusdam discefferis, ad usque nostram memoriam, sunt persequuti (g). Extima eius tunica, alias quoque *communis* dicta, quae interioris peritonaei laminae, vel, si cum recentioribus malueris, germani verique peritonaei proles existit, totam exteriorem ventriculi faciem obtegendo inuestit. Altera, priori subiacens, quae *musculosa*, seu *carnea*, nominatur, binis fibrarum carnearum stratis, seu ordinibus, constare fertur. At vero quanquam non sane vlli musculosa haec stamina, specie duarum laminarum, cultro separata ostendere atque exhibere liceat, quoniam, si verum fateri fas est, musculosi hi villi non vario solum & diuerso itinere per stomachi exteriorem faciem decurrunt, sed etiam qui recti incedunt, & stratum exterius ventriculi conficiunt, usque adeo exiles & teneri deprehenduntur, vt vix ac ne vix quidem sine abruptione sese a fibris subiectis, in orbem contortis, disiungi atque auferri patiantur: tamen aequum vide-

(g) VERHEYEN *Corp. hum. anatom. Tr. II. cap. X.* HEISTERVS *Comp. anat. Tom. I. §. 209.* WINSLOW *Expos. anatom. de la structure. du corp. hum. Tom. III. Trait. du bas-ventr.* p. 54.

videtur, quum plerisque, vel recentissimis Anatomicorum, haec musculosae tunicae partitio, in binas fibrarum series seu ordines, sit recepta atque etiamnum comprobata, eam vel hoc loco retineri. Meum igitur esset, vt paucis iam expedirem, qua & quotuplici via musculares illae fibrae per ventriculi exteriora deferri solent? verum quum hac ratione mihi in hoc amplissimo differendi campo longius excurrendum, quam decretum est; ea insuper quoque a WINSLOVIO & GARENGOTO diffusius relata, in eorum monumentis, quae litteris consignata vbique prostant, ad satietatem legi possint: actum acturus viderer, huc exscripturus, quae isthic & copiosius, & dulcius degustari queunt.

§. X.

Tercia, quae musculosae tunicae conspicitur substrata, secundum Veterum mentem, *neruea* dici solet, quia folis nerueis villis, quod ex albicante eius colore opinione augurati sunt, confectam esse perhibent (*b*). Verum WINSLOVIO ea videtur magis tendineis staminibus, quam nerueis, constructa, quas miris modis in decusses ductas & contextas esse statuit (*i*). At vero quum nemini natales harum fibrarum, quae inexplicabili serie inter se connexae animaduertuntur, demonstrare sit integrum; nec nostra multum referat, folis nerueis, an tendineis constet fibris, iis peruestigandis non immorabi.

C

(b) Thom. BARTHOLINVS, *Anatom. L. I. cap. IX.* VERHEYEN, *Anat. corp. hum. Tract II cap. X.* (i) *Libr. & loc. cit.* GARENGEOT, *Libr. & cap. cit. §. 36.*

rabimur, contenti tantum heic indicasse, ea ordine quota sit ex numero tunicarum, quae admirabili sua compage ventriculum constituunt. Quarta tandem, quae intima est omnesque enumeratas stomachi pelliculas succingit, vulgo *villosa* nuncupari consuevit, quia innumerabilibus filamentis iisque subtilissimis, ad perpendicularum erectis, quemadmodum in texto holoserico spectare licet, contexta esse apud veteres rei anatomicae scriptores legitur. Sed WINSLOVIVS eam ex eiusmodi villis, quales ab Auctoribus commemorantur, esse negat concinnatam, potiusque *fungosam* cupit adpellatam (*k*), cui GARENGOTVS succinit, itidem eam non arrectis villis, sed folliculosis papillis, quorum alia alii *μύκωσ* affidet, esse fabricatam contendens (*l*). Quibus nec RVYSCHIVS abluisse videtur, vtpote similiter eam e solis papillis excitatam esse perhibens: quo etiam nomine eandem non villosam, sed simpliciter *papillosam*, alibi vero *papillo-villosam* & *villosopapillosam*, vsurpavit (*m*). Quanquam vero ego intimae huic ventriculi tunicae eiusmodi villos denegare non sustineam, non tamen possum, quin aperte confitear, eos limpidissima aqua prius aliquantisper maceratos, & deinde microscopio lustratos, magis papillarum, quam villorum, speciem prae se ferre mihi esse visos. Praeterea etiam est com-

(*k*) *Libr. & Tom. cit. § 65.* (*l*) *Libr. & loc. cit. §. 37.* (*m*) *Advers. anatom. Decad. II. No. IX. & Advers. anat. Decad. III. No. X. Thesaur. anat. VIII. Affer. IV. No. LX. & ibid. Affer. V. No. LXX.*

commemorabile, bombycinum hoc velamentum, quod cunctis ceteris tribus membranis subtensum est, tanta tamque innumera pororum, in ventriculi cauum hiantium, multitudine esse praeditum, quanta vix cuiquam credibilis est (n), qui sunt oscula totidem canalium, cum resorbentium, tum potissime excernentium, assidue liquorem exsudantium, qui omnibus suis dotibus ad salivae indolem quam proxime accedit, & *succi gastrici* nomine in foro medico cieri solet. Emanat ille ex suis fontibus tam vberime, vt, BRUNNERO id obseruante, vel in demortuorum ventriculis, non ita multo post obitum cultro apertis, etiamnum affluenter scaeat: quoties enim stomachi parietes interiores, gastrico liquore permadentes, munda siccaque spongia absterferit, toties eum denuo e suis scatebris destillasse tradit (o).

§. XI.

Perspectis igitur membranis istis, quibus stomachus fruitur, in eo esset, vt illa quoque cellulosa texta, quae enumeratis veris eius inuolucris interiecta cernuntur, hoc loco leuiter perstringerem: verum enim vero quum haec neutiquam in censum verarum tunicarum referri mereantur, desideratis iis dotibus, quae germanae membranae conueniunt;

C 2

neque

(n) RVVSCHIVS, *Theaur. anat. II. Affer. III. No. IV. Tab. V. Fig. 2.* WINSLOVIUS *loc. cit.* GARENGEOT, *loc. cit.* Iob. Conrad. BRUNNERVS, *Experiment. novis circa pancreas, Experiment. VI. pag. 49.* (o) *Diatrib. de lymph. & vsu pancreat. cap. I. pag. 70. cap. III. pag. 77. cap. V. p. 87. & 89.*

neque insuper tantus eorum sese nobis ostendat fructus in nimio cibi adpetitu declarando, quantum quis sibi forte persuadeat, ea consulto heic omittam, progressurus ad reliqua, quae maioris sunt momenti meque magis mouent, expendenda. Quae quum illi sunt canales, quibus sanguinea liquida ventriculorum non alluunt modo, sed ipsas quoque eius tunicas interluunt, non abs re erit eos, quam breuissime fieri poterit, nunc perlustrare, maxime quum haud parum lucis nostro morbo allaturos esse mihi persuasum sit. *Vasa* igitur *arteriosa*, ventriculo quae de sanguine prospiciunt, ex *arteria* potissimum *coeliaca*, velut rami e suo caudice, progerminant, indeque vel *αμείωτος*, vel beneficio aliorum ramorum indidem ortorum, stomachi partibus distribuuntur.

§. XII.

Coeliaca enim quae vocatur *arteria*, trunco perquam breui ex anteriore descendente aortae facie exorta, non in duos, vt vulgo traditur, sed plerumque in tres spectabiles se diuidit *ramos*, quorum alius dextrorsum ad hepar pergit, alius vero sinistrorsum ad splenem pertendit: vnde vtrique hi rami, alter nomen *arteriae hepaticae*, alter vero *splenicæ* ferunt. Ex ipso autem diuisionis angulo tertius quidam ramus, itidem satis conspicuus, emergit, qui, quum ad ventriculi curuaturam minorem pertingens, furculos suos in omnes fere huius curuationis partes dispergat, potissimumque superius ventriculi orificium compluribus ramusculis redimat velutque coronet, idcirco *arteriae coronariae* nomi-

nomine adpellari consuevit. Aliquando tamen coronaria haec non ex ipso coeliacae arteriae trunco, sed ex ipso eius trunco ante egredi obseruatur, quam ille in commemoratos binos conspectiores dispersitur ramos. Coronaria ergo haec arteria, quae gastrica etiam superior audit (p), a coeliacae trunco discedens, post ventriculum pergit ad eius os finistrum, cui, ut modo dictum est, per plures circumcirca inseritur propagines; ipse vero coronariae truncus deinde a cardia ad illud ventriculi interualum, quod duobus eius interiacet orificiis, deflectitur, vnde ad ipsum progreditur pylorum, vbi cum arteria pylorica apposito itinere in vnum coit. In hoc per minorem stomachi curuaturam itinere, innumeros vtrisque eius superficiebus spargit ramos, qui mutua inosculacione cum arteriis gastricis & gastrico-epiploicis connectuntur.

§. XIII.

Praeter iam delineatam coronariam, plures etiam aliae arteriae in ventriculo veniunt nobis contemplandae, velut ita dictae gastricae & gastro-epiploicae, quas paucis percurrere operae pretium erit. Ramus coeliacae dexter, qui etiam hepatica dicitur arteria, ad iecur proficiscens, binos a se dimittit ramos, alterum satis insignem, gastricae dextrae nomine cognitum; alterum vero minus spectabilem, qui arteria pylorica salutari adsolet, quoniam ostium stomachi inferius, seu dextrum, adiens, non ei solum permultos surculos impertit, sed vicinae etiam

C 3

ven.

(p) WINSLOVIVS Tom. cit. Trait. des arteres. §. 177.

ventriculi parti longe plures inserit, qui cum gastricae dextrae propaginibus mutua anastomosi coniunguntur. Ipse vero huius arteriae trunculus quomodo coronariae arteriae committatur, paullo ante haud obscure ostendi. Arteria vero, quae gastrica minor, seu dextra, nominatur, quam primum ad dextram ventriculi extremitatem peruenerit eiusdemque orificium fuerit consecuta, statim insignem emittit ramum, qui, quum per intestini duodeni tunicas variis furculis disseminetur, inde nomen arteriae duodenae traxit; etiamsi non abnuero, hanc arteriam, quae duodeno cruorem adfert, interdum ex ipso hepatico trunco nasci. Ipsa autem gastrica dextra, ramo hoc exserto, in dextra stomachi parte extrinsecus ad curuaturam eius maiorem, Veteribus *fundum* dictam, perreptat, nomineque iam mutato *gastrico-epiploica dextra* dici consuevit. Et enim dum secundum huius fundi longitudinem decurrit, complures utrobique disseminat propagines, tam ad ventriculum, quam ad epiploon, seu omentum, hincque est, cur iam antiquitus *arteriae gastrico-epiploicae* adpellatione fuerit insignita.

§. XIV.

Arteria vero *gastrica sinistra*, quae quia gastrica dextra conspectior est, maior quoque cieri solet, a ramo arteriae coeliacae sinistro, seu splenico, profiscitur. Quippe postquam haec splenica arteria circiter ad sinistrum pancreatis peruenerit extremum, haud sane exiguum exserit ramum, qui usque inde ad laeuam ventriculi extremitatem pertingens, id quod

quod ipsi gastricae sinistrae cognomen fecit, innumerabiles per vtrasque ventriculi superficies furculos dispergit. Ipse vero truncus huius arteriae, a sinistro ventriculi extremo reflexus, secundum huius fundum, seu curvaturam maiorem, decurrit, hocque itinere complures ramos, cum ad omentum, tum praecipue ad ventriculum, disseminat, idcirco nunc *gastro-epiploicae sinistrae* cognomento cieri affolet; quae, vbi in medio ventriculi fundo arteriae gastro-epiploicae, ab opposita plaga venienti, fuerit obuia facta, cum hac in vnum continuum & communem coit canalem, aliquibus nomine *gastro-epiploicae mediae* notatum (q). Ecce hic tibi potissimas, quae sanguinem ventriculo apportant, arterias, breuius quidem, quam merentur, scopo tamen nostro conuenienter explicatas, de quibus id meminisse conueniet, vniuersos dictarum arteriarum ramos, qui in omnes stomachi partes disperguntur frequentissimi, tam arctis vinculis serique fere inexplicabili inter se esse connexos, vt alius in alium dehiscat, sicque cruori aditus ex alio ad alium pateat expeditissimus, id quod hoc experimento cuius satis liquebit, si vnicum, quemcunque velis, harum arteriarum ramum inflaueris, iucundissimo spectaculo adparebit, quemadmodum omnes alii arteriosi furculi, per vniuersum stomachi ambitum disseminati, pariter, velut temporis momento, flatu immisso eleuentur, argumento vix vllō
alio

(q) WINSLOVIUS *Tom. & Tract. cit. §. 192.*

alio testatori, eos mutua ἀναπόμωσι inter se esse coniunctissimos.

§. XV.

Atque nec illud silentio hic praetereundum pu-
to, cunctas toto ventriculo intextas arterias perin-
de, ac eius venas, haud quaquam rectis, sed ad-
modum flexuosis tortuosisque itineribus, in modum
serpentis lubrica terga voluentis, eius parietes per-
reptare, ne quid forte damni facerent, eo ciborum
mole diducto & dilatato. Vniuersi arteriosi rami vt
primum sese ventriculi membranis immerferint, in
innumerabiles diffunduntur surculos, qui sensim
sensimque in minores, tandemque abeunt in mi-
nutissimos, miris modis in semetipsos implicatos &
coëuntes, quo admirando artificio duo velut pecu-
liaria fingunt & construunt retia arteriosa, quorum
alterum intra muscularem & nerueam tunicas situm;
alterum vero, quod longe minutoribus & stupen-
dae exiguitatis ramusculis est contextum, nerueam
inter & villosam deprehenditur collocatum (r). Ex
hoc posteriori vasculofo reti vascula tam innumero
numero villosae intextuntur membranae, vt, sto-
machi arteriis rubra cera repletis, ea, RYVSCHIO
dicente, conchyliato panno videatur esse simillima
(s). Neque illud hoc loco est dissimulandum, ven-
triculi arterias non minus, quam intestinorum, vlti-
mis suis ramulis in eiusdem interioribus ex omni
parte patere: vnde etiam factum est, vt, arteriis
hiscē

(r) WINSLOVIVS Tom. III Trait. du bas-ventr. §. 74. (s) The-
saur. anat. IV. Affer. V. No 92.

hisce solertissima RVYSCHII manu iniectis, ceracea materia ex hiantibus eorum osculis, specie minutarum guttularum, in ventriculi capacitatem persaepe erupuerit, quae deinde concretae & interiori eius superficiei adhaerentes, speciem millenorum granulorum induisse feruntur (t).

§. XVI.

Propemodum eorum vasorum, quae *vasa breuia* audiunt, oblitus essem, quae tamen tanto minus nobis negligenda videntur, quanto crebrior eorum mentio in Medicorum scholis fieri solet. Suboriuntur illa ex ipso arteriae splenicæ trunco prius, quam lienis viscus subit, suntque numero ut plurimum binæ ternæ, quae laevo ventriculi extremo eique amplissimo, quod Gallis *grand Cul-de-Sac de l'estomac* dicitur, pluribus furculis inolescere solent (u). Perspectis itaque arteriis, quae ventriculi latera circumluunt, locus, ordo & propositum exigere videntur, ut etiam *venas*, quae arteriis comites haerent, breuiter percurramus, ne quid a nobis, quod tamen rei dicendae aliquod lumen adfundit, neglectum videatur. Omnes vero natales mutantur suos vel ab ipso venae portarum trunco, vel ab eius conspiciuntur ramis, qui vel ad mesenterium, vel ad lienem contendunt, iisdemque nominibus gaudent, quibus stomachi arteriae notantur.

§. XVII.

Caudex venae portae ramum quendam ex se

D

gene-

(t) *Theaur. anat. VI. Affer. I. No. 33. & Theaur. anat. II. Affer. III. No. 14.* (u) WINSLOVIVS *Trait. des arter. §. 194.*

generat, qui ad pylorum adit, vnde *pylorica* vocatur *vena*, quae huc adpulsa, variis prius furculis, orificio huic inferiori infitis, ad ventriculi curvaturam dein pergit superiorem, vbi cum coronaria sibi occurrente concrefcit (x). *Vena gastrica dextra*, quae WINSLOVIO simpliciter *gastro-epiploica* dicitur, (quod non est illius propago, sed potius ipse truncus, continuo tractu in maiore seu inferiore stomachi curvatura decurrens,) oritur aliquando ex ipso venae portae trunco; solemnius vero & frequentius ex peculiari quadam rami mesenterici sobole, quam nomine *gastrico colicae* laudatus Auctor vocitat; inde ad dextram stomachi partem ascendens, indidemque sub eius fundum reflexa, cum vena eiusdem nominis sinistra, apposito itinere, in vnum perpetuum canalem coalescit (y). *Vena autem gastrica laeva* suam acceptam refert originem ramo venae portae splenico, quippe a quo prognata ad sinistram ventriculi pertingit extremum, vnde decurrens, per eius ima pergit vsque ad dextram gastro-epiploicam, ab aduersa plaga sibi obuiam, cui mutua inosculatione adnectitur. In hoc per ventriculi fundum decursu complures de se spargit ramos, perinde atque altera adposita gastro-epiploica, tum per ventriculi superficiem, tum per epiploon.

§. XVIII.

Quod vero ad *venam* stomachi *coronariam* attinet,

(x) HEISTERVS *libr. cit. §. 297.* WINSLOVIVS *Tom. cit. Trait. des veines, §. 238.* (y) WINSLOVIVS *Trait. cit. §. 240. 244. & 245.*

net, ea inconstantis deprehenditur esse originis. Aliquando enim ab ipso venae portae trunco proficiscitur (z), crebrius autem a ramo eius splenico pululare observatur (a), unde ad superius ventriculi ostium adrepat, quod stringendo variis ramis exornat. Ipse vero coronariae trunculus, per superiorem curvaturam delatus, venae pyloricae, sibi obviam isthic venienti, continuato canali iungitur, qua permultas vtrisque ventriculi lateribus largitur propagines. Huic venae coronariae *vasa brevia venosa* veniunt subnectenda, utpote quae, numero circiter bina vel terna, a vena splenica, iam lienis interioribus se mensura, ad capacioreni stomachi, seu sinistram partem proficiscuntur, ubi sese non abscondunt solum, sed etiam cum ramis venarum gastricae laevae & coronariae anastomosibus coniunguntur. Denique nec illud notatu indignum est, quod vena haemorrhoidalis interna, siue ex divisionis angulo, siue ex trunco venae splenicae, progenita, paululum a suo ortu in duos notabiles diuidatur ramos, alterum superiorem, seu ascendentem, alterum vero inferiorem, siue descendentem. Hic intestinis colo & recto prospicit: ille vero, qui ad insignem illum intestini coli arcum, sub ventriculo obuium, fertur, in plures fatiscit propagines, quarum quaedam cum ramo venae portae mesenterico mutuum habent commercium: aliae vero cum ramis quibusdam venae gastro-epiploicae sinistrae ἀμείσως

D 2

coale-

(z) teste WINSLOVIO loc. cit. §. 255. (a) HEISTERVS loc. cit. WINSLOVIVS *ibid.*

coalescunt (*b*). Quod supra de sinuoso arteriarum, quae ventriculi integumentis sunt intextae, itinere, illud etiam de vniuersis eius venis intelligendum, quippe quarum itidem flexuosi sunt reptatus. Quid? quod quemadmodum arteriae omnes vltimis suis furculis inter se cohaerere perhibui: ita etiam vniuersae ventriculi venae suis ramis inter se mutuo amplexu iunguntur.

§. XIX.

Postquam varios illos riuos, quibus vitalia liquida ad ventriculi sepimenta adfluunt atque illabuntur, indidemque resuunt in mare microcosmicum, considerauit, illi adhuc funiculi supersunt expendendi, quibus stomachi tunicis & sentiendi, & mouendi potentia conciliatur, quos proinde breui percurrere neque iniucundum erit, nec ab instituto alienum. Accipit itaque ventriculus suos *neruos* potissime a pari vago, seu octauo, nec non a pari intercostali. Namque ipsi trunci paris vagi, ramis ad plexus cardiacum & pulmonarium conficiendos a se dimissis, a latere oesophagi vtrinque descendunt ad ventriculum, quo itinere truncus dexter sensim sensimque retrorsum cedit, quemadmodum contra laeues eodem modo antrorsum, vtrique vero plura emittunt fila, quae iterum inter se cumque ipsis truncis passim coniunguntur. Quo efficitur, ut ipsi trunci octauo paris binos insignes neruos constituent, alterum, qui anterior est, alterum vero, qui posterior. Hic natales a pari dextro ducit suos: ille e contrario a sinistro

(*b*) WINSLOVIVS *ibid.* §. 264.

stro pari, qui vtrique gulam comitantes ad stomachum pertingunt, vbi neruus stomachicus anterior in plurimos abit surculos, qui tota anteriore ventriculi superficie sese spargunt: stomachicus vero funiculus posterior, itidem in innumeras propagines separatus, omnem eius faciem posteriorem suis ramusculis conferit. Ipsimet praeterea trunci stomachici, ad sinistrum ventriculi orificium profecti, istic complures ex se diffundunt ramusculos, miris modis inter se implicatos, velutque reticulatum opus conficientes, qui, quum non ostium modo ventriculi superius circumsepant, ac veluti corona quadam, nerueis surculis nexa, circumdent; sed ipsam quoque minorem stomachi curuaturam perrepent frequentissimi: propterea haec admiranda neruorum in tota ventriculi curuatura minore implicatio, nomine *plexus coronarii* ab Anatomicis adpellata fuit (c).

§. XX.

Plerisque Anatomicorum huc vsque fuit persuasum, neruos octauis paris vltra ventriculum non progredi, sed in eo terminari. Atqui *avrophi* clarissime ostendit, eos multo longius abire, quam ab Auctoris traditum est: Coronarius quippe hic plexus, ori sinistro ventriculi circumuolutus, duos peculiare ex se gignit neruos, qui deorsum pergentes, ad plexum coeliacum, vel, si mauis, mesentericum & renales, suum quoque omnino conferunt symbolum. Verum quum natura in partibus hu-

D 3

mani

(c) WINSLOVIVS Tom. cit. *Trait. des nerfs* §. 133. & seqq.

mani corporis condendis & suo quaeque loco, ordinandis, legibus haud tam arcte sit adstricta, quin subinde ab ordine alias sibi solenni desciscat: ita quoque multo vsu atque experientia cognitum est, ab ea nec eundem semper seruari ordinem in vasorum & neruorum ramis diffindendis & distribuendis: Ipsemet enim aliquoties in Theatro anatomico, quod Berolini floret, duce & auspice Illustri ac Excellentissimo Professore BVDAEO, Praeceptore & Maecenate aetatem mihi pie & religiose obseruando, in cadaueribus humanis vidi, insignem quandam & peculiarem ramum (praeter illos, qui a plexu coronario ad ganglion arteriae coeliacae pertingunt) *ἀμέσως* ex nominato ventriculi plexu ad hepatis viscus transiisse. Sed haec haecenus. Progrediar igitur ad illas quoque nerueas propagines breuiter lustrandas, quae ventriculo a pari intercostali dispertiuntur. Nolo vero cuncta, quae de hoc pari dici queunt, heic pluribus persequi; sed ea duntaxat, quae nobis esse vsui possunt. Fide Anatomes satis superque constat, truncum intercostalem vtrinque in thoracis cauo, vbi sextam circiter costam veram attigerit, pedentim quatuor vel quinque notabiles ramos protendere (*d*), qui a trunco deflexi, oblique supra vertebrae dorsi decurrunt vsque ad vltimam huius vertebrae, vbi in vnum funiculum satis spectabilem coalescunt, & nomine *intercostalis superioris* vulgo dici solent, qui deinde, diaphragmate perforato, abdominis cauitatem intrat, vbi suo quisque in

(*d*) WINSLOVIVS *Trait. cit.* §. 398.

in latere, a tergo renum succenturiatorum, peculiare quoddam ganglion progignit, quod, quum parum a lunae corniculatae figura abludat, ideo *ganglion semilunare* denominatur.

§. XXI.

Bina haec intercostalium neruorum superiorum ganglia semilunaria, quorum alterum a dextro, alterum vero a sinistro intercostali ortum, inter se, interuentu tertii cuiusdam ganglii, quod omnium gangliorum, quae humano in corpore reperiuntur, est maximum, coeunt, sicque ad plexum illum conficiendum conferunt, qui innumeris suis nerueis ramulis, quorum alius alio implicatus est, ipsum arteriae coeliacae truncum circumplectitur, deinde vero in plexum mesentericum superiorem definit. Iam vero quum §. praecedente non obscure, opinor, ostensum sit, quomodo bini neruei funiculi, a pari vago dimissi, plexui coeliacae arteriae innectantur: facile adparebit, quam magnum sit ventriculo commercium cum praecipuis in abdomine conclusis visceribus. Etenim ganglion semilunare dextrum aliquas nerueas producit propazines, quae cum nonnullis aliis, a plexu coelico, item a plexu stomachico exortis, coniuncta, illum plexum, qui hepar adit, conficiunt (e): semilunare vero sinistrum ganglion format splenicum plexum, cui etiam furculi quidam ex stomachico plexu sese socios adiungunt (f). Quomodo tandem
plexus

(e) WINSLOVIVS *loc. cit.* §. 405. (f) WINSLOVIVS *loc. cit.* §. 408. & *Trait. du bas-ventr.* §. 79.

plexus renales cum stomachico communicent, id traditurus quum longior essem, quam velim, eum, qui eius sciendi cupidus est, ad Auctores, qui de nervorum distributione aliquid monumentis mandarunt, relegabimus: nobis enim abunde est, heic paucis expediisse, quam arcta propinquitate stomachicus plexus nervis intercostalibus superioribus coniunctus sit.

§. XXII.

Stamina ista neruea, quae a plexu stomachico profecta, & per vtrasque ventriculi superficies abundantissime esse disseminata supra scripsi, extimam inter & carneam tunicas offenduntur, vbi denuo ingentem longe tenuiorum ramusculorum multitudinem emittunt, qui inter fibras musculares penetrantes ad subiectam tunicam nerueam proueniunt, vel hanc tunicam traicientes vsque ad villosam pertingunt, vbi in ita dictas papillas nerueas desinunt, sub villoso hoc tegmine delitescentes (g), quae nequam pyramidalis formae, vt plurimis persuasum est, sed, RYVSCHIO teste locupletissimo, rotundae esse deprehenduntur, vel oblongae (h). Atque etiam si doctissimus hic Auctor fateatur, eas se multo abundantiores in ouillo, quam humano, vidisse ventriculo, tamen illas dicit sibi quoque in humano stomacho fuisse conspectas, quantumuis minus frequentes. Quin papillae hae nerueae ventriculo a natura ideo tantum fuerint tributae, vt blande

(g) RYVSCHIVS *Aduers anat. Decad. III. No. X.* (h) RYVSCHIVS *loc. cit. Tabul. II. Fig. 7.*

de vellicatae, seu aliter adfectae, cibi desiderium animantibus arcessant, nemo forte hodie dubitavit, nervorum indolem & usum qui habuerit spectata. Denique nihil aliud restaret, nisi vt *glandulas* quoque illas, quibus stomachus adfluere fingitur, atque vnde liquor gastricus emanare dicitur, contemplerer; sed nodum in scirpo quaesiturus ego mihi videor, eas, quum nullae in ventriculo humano existant, hic traditurus. RYSCHEVVS enim pluribus rerum testimoniis omnium oculis dedit demonstratum, has in ventriculo humano glandulas nihil esse aliud, praeterquam continuationes arteriarum, quae in stomachi interiora paterent: vasis quippe his cerea fartura repletis, non glandulas solum istas inquit vna esse effertas, sed liquamen iniectum quoque ex iis in ipsum ventriculi cauum effluxisse (i); cui BRUNNERVS adstipulatur, diserte dicens, sibi nondum contigisse eiusmodi glandulas humano in ventriculo, quantumuis multa sedulitate perquisitas, videre; tamen in suillo ventriculo satis conspicuae deprehenderentur (k). Cui haud obscure HEISTERVS consentire videtur, similiter concedens, istas in homine perquam difficulter inueniri (l). Verum fac, esse aliquas etiam ibi glandulas, non tamen perspicio, quid his praeter ceteros canaliculos, qui arteriis continuati sunt, foret praecipuum in liquore gastrico secernendo. Ne vero ea, ad ventriculi structuram spectantia, nos longius ab

E
ince-

(i) *Epist. anat. problem. XI. & Thesaur. anat. VI. Affer. I. No. 33.*

(k) *Libro cit. cap. 7. pag. 70. (l) Libr. cit. Tom. II. §. 391.*

incepto trahant, progrediamur ad illa curatius perpendenda, quae praemissis his anatomicis, velut fulcris, nituntur.

§. XXIII.

Prius vero quam ipsi immodicae ciborum adpetentiae dilucidius explicandae nos accingamus, e refuturum arbitror, *famem naturalem* eiusque causas perscrutari, quibus cognitis, perspectu erit facilius, quomodo eiusmodi immoderata edendi cupiditas aegrotis quibusdam ex variis interdum morbis constari queat. Per *famem* vero intelligimus *naturale quoddam comedendi desiderium, humanae menti a nerueis ventriculi papillis, blande & moderate adfectis seu titillatis, accensum*. Omnium fere Medicorum communis in eo est consensus, si ab aliquibus discesseris recentioribus, animae humanae talem epulandi cupiditatem concitari a papillis, quibus interiores ventriculi parietes abundant, nerueis, certo quodam & blando motus gradu agitatiss: de causis autem illis, quae neruorum extremis huiusmodi gratam adhibere valent titillationem, inter eos non conuenit: tam variae enim tamque dissidentes inter se de istis sunt opiniones, vt, si eas recenseam omnes, sermo mihi nimis longus foret futurus. Quocirca istas de cibi adpetentia opiniones, quae antiquiorum, quin imo antiquissimorum fuerunt, in praesentia consulto tacitus praeteribo, illas tantum breuiter expositurus, quae posterioribus demum temporibus a rei medicae optimatibus adoptatae sunt, & maiorem veritatis speciem prae se ferunt.

§. XXIV.

§. XXIV.

HELMONTII ea fuit opinio, famem animalibus a succo quodam acido, quem ex liene per vasa breuia in ventriculum credidit exspirare, concitari, cui quamplurimi ex posteris, velut WALAEVS (m), Thom. BARTHOLINVS (n), aliique congruunt, vno velut ore & mente acidum quoddam adpetitus causam declarantes. At vero quemadmodum haec sententia nihil habet argumenti, ita quoque iam pridem a viris doctissimis, compluribus experimentis & grauissimis argumentis, refutata est atque explosa (o). Franc. de le Boe SYLVIVS; strenuus HELMONTII sectator, verbis quidem, sed re ipsa fere nihil discrepans, primariam famis censet causam alimentorum, in ventriculo fermentatorum, reliquias in ipso resitantes inter eiusque plicaturas interfluentes, quae a deglutitae adfiduo salinae parte magis magisque fermentatae, halitum quendam subacidum exspirarent, qui ad superius ventriculi orificium allatus, illud blande adficiat sicque famis sensum excitet (p). Cui complures vel recentissimorum assentiri dubitauerunt nulli (q). Verum nec huius sententia, dummodo exquisitiori examine fuerit perpenſa, veritati videtur consentanea:

E 2

- (m) *Epistol. de mor. chyl. & sanguin. ad Tb. BARTHOLINVM I p. 763.* (n) *Anat. cit. Libr. I. cap. XVI. p. 170.* (o) *BRVN-
NERVS libr. cit. pag. 19. 20. BOERHAAVIUS Praelect. acad.
Vol. I. §. LXXVII.* (p) *Libr. I. Prax. medic. cap. II. §. 3.*
(q) *DAN. TAVVRY, nou. Anat. cap. II. p. 37. GLISSONIVS
de ventr. & intest. §. 326.*

tanea: quum ipsa ei experientia, omni ratiocinio testatior, reclamet. Compertum enim est multoque usu cognitum, eos homines, qui matutinis temporibus calida potulenta sorbillare adsueverunt, ab eorum usu cibi longe adpetentiores esse, quam antea; quum tamen eiusmodi infusis reliquiae istae ciborum non diluantur solum sicque earum vellicandi vis valdopere infringatur, sed eluantur quoque atque e ventriculo in adpensa intestina foras eiiciantur. Iam vero quum, sublata causa, effectus etiam indidem proficiscens simul tollatur necesse sit; tantum vero absit, ut edendi libido post eiusmodi calidorum liquidorum haustum imminuatur prorsusque auferatur, ut potius insigniter augeatur: ipsa luce clarius inde adparebit, quam ficulneis argumentis illa a SYLVIO eiusque affectis in medium prolata adpetentiae causa nitatur.

§. XXV.

Incomparabilis de GORTER epularum cupiditatem secundum naturam bili, ex intestino duodeno in ventriculum, omnibus contentis iam exhaustum & vacuum, redundanti, acceptam refert, quippe quae, stomacho infusa, nerveas ventriculi papillas stimulando seu vellicando exagitare, sicque famis sensum animalibus conciliare ipsi dicitur (r). Verum pace doctissimi huius Viri dixerim, hanc hypothesein aequae multis magnisque obstructam esse difficultatibus, ac priores. Non enim satis perpendisse egregius hic Vir mihi videtur valvulam istam,

(r) *Libr. cit. Exercit. med. III. §. XXIII. & seqq.*

istam, in orificio ventriculi dextro, seu inferiori, obuiam, utpote quae ex duodeno regressuris impedimento est, quo minus eo, unde elapsa sunt, recedere queant, nisi forte summa vi adacta, quemadmodum in vomitionibus biliosis id obseruare licet. Tum ei ipsa experientia aduersatur, qua in animalium famelicorum ventriculis non fere unquam biliosus latex fuit deprehensus: WALAEVS enim, qui magnum dissecuit canum numerum, eo tantum consilio, ut quomodo & quo ordine deuorata in ventriculo concoquerentur, spectaret, aperte fateatur, in centenis & pluribus canibus, quos hanc ob causam viuos secuisset, inuenisse se tantum in duobus bilem in ventriculum confluxisse, quorum vnus per triduum inedia sustinuisset (s); cui alter testis locuples, Thom. BARTHOLINVS, succedit, similiter contendens, bilem ordinaria naturae lege ventriculum non ingredi (t). Denique varii etiam occurrunt morbi, vbi hepar aut infarctum, aut plane oppilatum est, vel vlcerosa corruptione fere consumptum, velut in febribus quar-tanis, melancholia hypochondriaca, fluxu hepatico, idque genus aliis afflictionibus; vbi proinde vel nulla bilis, vel, si qua etiam forte, certe exigua eius portio in iecinore secerni potest, quae praeter ea nec satis efficax, sed effoeta & ad papillas ventriculi stimulandas existit inidonea, in quibus tamen morbis epulandi cupido non modo non extincta seu immi-nuta, verum per saepe etiam vehementius, quam

E 3

pro

(s) *Epist. cit. ibid.* (t) *Libr. cit. Libr. I. cap. IX p. 77.*

pro consuetudine, aucta esse obseruatur. Quomodo igitur in huiuscemodi adfectibus maior & acrior fames aegrotis exoriri queat, deficiente bile, utpote quae adpetitus concitatrix esse scribitur, illud mihi exputare non est integrum. Cetera, quae huic opinioni aduersum tenent, ex industria tacitus praeteribo, ne nimium longus sim in rebus apertissimis.

§. XXVI.

Multo magis arguta neque omni veritati ita aliena est eorum sententia, qui insitam animantibus vescendi auiditatem a mutuo parietum ventriculi exinaniti & vacui attritu deducunt, vnde nerueae papillae, quibus stomachus intrinsecus scater, blando modo inter se agitatae & confricatae, sicque titillationis sensu perfusae, menti ciborum desiderium iniicere perhibentur. Quanquam vero sententia haec fidei minus absona, quam ceterae hactenus a nobis enumeratae, videtur, tamen nec ad eam quidem accedere possum, quia itidem plura, nec leuia, opinioni huic repugnant. Quae, si omnia in praesenti coner expromere, longius a proposito sermo meus deflecteret, quam statutum habeo. Ne igitur in aliorum sententiis, de fame sana, enarrandis multus sim, paucis etiam ostendere conueniet, meus qui de famis naturalis causa sit sensus; hac enim cognita, nihil quoque erit negotii intelligere, quibus causis nimia vorandi adpetentia veniat attribuenda. Nullus itaque vereor praecipuam atque adeo potissimam famis naturalis causam salivae & succo gastrico, qui omnibus dotibus salivae est similis,

limus, adferere, vtpote quae, in ventriculum delata & confusa, papillas eius nerveas blando & iucundo modo adficiunt, velutque dulcedinis cuiusdam sensu perfundunt, quo humanae menti ciborum capiendorum accenditur desiderium (u). Neque est, quod longius abeam ad haec planius dilucidiusque expedienda, quum non deficiant innumera rerum testimonia, omni luce clariora atque obseruationum fide nitentia, quae hanc adsertionem abunde confirmant. Quis enim est, quem fugiat, eos homines, quantumuis summa valetudinis prosperitate fruentes, qui saluam quam adsiduissime exspuunt, velutique ludibundi, non secus, ac si nullius fere esset vtilitatis, profundunt, breui post tempore sui adpetitus iacturam facere, eumque omnino perdere, argumento vix vlllo testatori, saluam maximi esse ad famem suscitandam momenti. Documento huius rei manifestissimo illi nobis esse possunt, qui vsque adeo tabaci fumo delectantur, vt vitam sibi putent acerbam, nisi continenter eius fumum ore hauriant; de iis quippe compertum est, quum saluosum laticem temere idque large & effuse sputando reiiciant, cum maximo concoctionis dispendio, quod fere semper ciborum adpetentiam amittant (x).

§. XXVII.

Quo autem dictorum veritas cuius clarior sit testa-

(u) Conf. VERHEYEN *Anat. corp. hum. Libr. II. Tracl. III. cap. XVI. p. 453.* Perillustr. Lib. Baro de WOLFF, in *Gedancken vom Gebrauch der Theile in den Menschen, &c.* Cap. II. §. 73.

(x) BOERHAAVE *Praelect. acad. §. LXXXVI.*

testatiorque, plurimum confert commemorabilem illum casum, cuius venerabilis RVYSCHIVS meminit (y), heic breuiter exponere, quippe ex quo cuique fore spectatissimum iudico, maximum & praecipuum, in fame secundum naturam exstimulanda, in commemoratis liquidis, salua & gastrico humore, esse positum. Refert enim laudatus Auctor, foeminam quandam fuisse, corporis macie absumentam peneque confectam, quae complures in auxilium inuocauit Medicos, sine vlllo tamen sui mali leuamine: RVYSCHIVS denique arcessitus imploratusque ad auxilium ferendum, animaduertit, aegrotam saepius solito iustoque, imo fere perpetuo, exspuisse. Quo intellecto, callide ratus est, morbum, quo tentata erat, ab illa nimia saluae profusione esse natum. Atque ecce! euentus coniecturae respondit: postquam enim RVYSCHIVS aegrae auctor & suasor exstitit, ne in posterum saluae suae profusa seu prodiga esset, sed eam deglutitam potius retineret, breui post factum est, vt, cibi appetentia, quae ipsi omnino exstincta erat, sensim sensimque recuperata, sicque etiam negotio digestionis restituto, sine vllis adhibitis aliis remedijs, cum sanitate in gratiam rediret. Idem Auctor aliud adfert exemplum, notatu perquam dignum, nec multum a commemorato abluens, de salua ex vulnuscule genae inflicto manante, vbi similiter & fames, & ventriculi digestio, deletae fuerunt, nec prius restituae, quam saluae effluxus cessauit. Quid ergo

(y) *Decad. II. Aduers. anat. No. V.*

ergo ex enarratis his potest tam esse apertum, tamque perspicuum, dum ea animo tranquillo & a partium studio prorsus alieno perpendamus, quam salivae & gastrico humori efficacitatem ac vim famis suscitandae, omnium praecipue & maxime esse vindicandam?

§. XXVIII.

Quamvis vero dictis modo liquidis, in fame prouocanda, primas deferre non dubitauerim: caue tamen credas, propterea iisdem quoque vnis solisque omne digestionis negotium a me committi; quum experientia doceat, praeter haec plures etiam alias causas ad concoctionem perficiendam concurrere. Ex quibus tantum ea hoc loco nobis venit commemoranda, quae a saliva & gastrico liquore secundarum est partium in alimentis digerendis, motus videlicet *ventriculi peristalticus*, cui **PITCARNIUS** soli efficacitatem concoquendi adferere non est veritus. Verum enim vero quum hic motus naturaliter multo segnior sit & languidior in hominibus, quam in volucribus, quibus frumenti grana esse pro pabulo solent; nec cibis digerendis, quamuis perpetuo alternante diaphragmatis & musculorum abdominis agitatione subnixus & adiutus, solus suppeditet, **WINSLOVIO** omnium praeclarissime illud admonente (z): sole meridiano clarius indidem elucebit, vel in ciborum concoctione gastricum laticem vi & potentia longe plus, quam peristalticum stomachi motum, valere atque effice-

F

re;

(z) Tom. cit. *Trait. du bas-ventre* §. 81.

re; etiamsi concedam, vel ipsum hunc motum, quo ventriculus alterne atque adsiduo cietur & agitur, omnino multum ad ingesta digerenda conferre.

§. XXIX.

Quum igitur non ventriculi solum membranas, vasa & nervos, sed ipsam quoque naturalem famem eiusque causas scopo nostro sufficienter perspexerimus; res, tempus, ordo & propositum postulant, ut ad ipsius quoque *praeternaturalis cibi adpetentiae*, quae multos subinde morbos comitari adsuevit, causas perscrutandas ingrediamur. Quo autem eas clarius pernoscamus, utique nobis ex usu erit istos morbos, quibus bulimia ut plurimum se adiungit sociam, praemittere: iis quippe perspectis atque exploratis, expeditum erit ac facile animo comprehendere, quae immodicae sint ac nimiae nostri edacitatis morbi incunabula, quibus nascitur & fovetur. In censum autem istorum morborum, qui haud insolenter & raro huiusmodi immoderata epulandi cupidine comitati incedant, complures corporis adfectiones deferri possunt; quae, etiamsi aliquando fame quadam, a naturali esurie parum vel nihil abludente, quin etiam aliqua subinde *dyvogetica* stipatae animadvertantur: saepius tamen & frequentius eas cum magna atque adeo immodica vescendi aviditate consociatas deprehendimus. Tales vero sunt, obstructions & scirrhi lienis (a), aut eiusdem putres corruptiones & abscessus (b), passio hypochon-

(a) IUNCKERVS *Libr. cit. Tabul. XXXVIII.* (b) GUIL. BAL-
LONIVS *Epid. & Ephemer. Libr. I. p. 61.*

pochondriaca (c), fluxus hepaticus (d), atrophia (e), rachitis (f), oppilationes, scirrhi aut abscessus mesenterii (g), melancholia (h), febris tertiana (i), & quartana (k), infarctus & obstructions pancreaticis (l), lienteria (m), diabetes (n), vermes intestinorum sentina hospitantes (o), pluraque alia id genus mala, quae si autumem hoc loco omnia, Differtatio facile mea iustum modum excederet.

§. XXX.

Si igitur has iam allatas corporis aegritudines aliasque, quibus ut plurimum, nisi ingens atque infatiabilis quidem, tamen satis vegeta vehementerque aucta cibi cupiditas comes haerere consuevit, exactius paullulum pensitemus, spectatissimum erit, in iis omnibus, si a lumbricis seu intestinorum vermibus discesseris, labem quandam, siue ea infarctus quidam sit, siue obstructio aut induratio quaedam, occultatam delitescere. Quis enim est, qui nesciat, in atrophia glandulas mesenterii obstructas esse, nec

F 2

eas-

- (c) IUNCKERVS *libr. cit. Tab. XXXVI.* (d) GALENVS *Libr. V. de loc. affect. cap. VI.* HOLLERIVS *Libr. I. de morb. intern. cap. 45.* (e) GOHLIVS *Comp. prax. clin. Libr. IV. cap. V.* (f) *idem Libr. cit. cap. VI.* (g) BONTIVS *de Med. Indor. obs. II.* (h) FERNELIVS *Libr. II. Patbol. cap. XVI.* (i) IUNCKERVS *Libr. cit. Tab. LXXXIX.* (k) *Idem cod. Libr. Tab. LXXX.* (l) Frid. HOFFMANNVS *Med. rat. system. Tom. III. Sect. I. cap. VII. §. XXXVI.* (m) GALENVS *Libr. VI. de loc. affect. cap. III.* GOHLIVS *libr. cit. Libr. VI. cap. XXI.* (n) Iob. de GORTER *Libr. cit. Exercit. III. §. XLII.* (o) LOMMIVS *Observ. medic. Libr. II. p. 173.* Frid. HOFFMANNVS *Libr. & Tom. cit. Sect. I. cap. VII. §. LIII.*

easdem in rachitide a simili vitio immunes existere? tametsi in hac aliorum quoque viscerum & corporis partium offensiones & laesiones non excludam. Et quis dubitabit de eo, quin in hypochondriaco malo, praesertim altiores si iam egerit radices, spissioribus liquidis vitalibus in iecinoris abditis, nisi iter intercludatur, certe tamen mora atque impedimentum iniiciatur, quo minus satis expedite & sanitati conuenienter per vasculosam hepatis texturam permeare & transire queant? Neque in febribus, tertiana & inprimis quartana, maxime si diutius durauerint, & acriore cibi adpetentia fuerint comitatae, abdominis viscera ab omni labe sunt immunia, id quod etiam de ceteris morbis, velut diabete, lienteria, melancholia morbisque spleneticis, si cum ingenti vorandi adpetitu coniuncti obseruantur, valet, quippe in quibus tunc itidem viscera de suo naturali statu deturpata & labefactata sunt, quemadmodum id planius ac dilucidius expedire nihil foret negotii, si singulos hos deinceps morbos hoc loco persequi placeret.

§. XXXI.

Primariis proinde illis etiam morbis, quos esuricio vehementior plerumque comitatur, quoad eius fieri conuenit, lustratis & intellectis; partium quoque erit mearum tradere, qui illis, in huiusmodi morbos implicitis, tanta modum excedens edendi auiditas nonnunquam concitari queat, & a qua potissimum caussa humanae menti incutiatur? sed magnum inter Doctores de fomite & ignitabulo, quo

quo eiusmodi auctior fames animae accendi solet, est diffidium, dum multi succum acidum, nescio quem, corrosivum, in ventriculo haerentem, accusant (p); alii ad bilem confugiunt porraceam & aeruginosam, cuius tamen stimulandi vim laudatus iam Auctor, si forte cibi adpetitum concitare valeret, similiter acido cuidam in ea latitanti vindicare conatur. Quidam non erubescunt nimiae famis causam in spiritum quendam esurinum & famelicum, qui acidae indolis esse dicitur, conferre. Aliorum alia rursus est sententia de bulimo. Omnes verotum veterum, tum plurimorum recentiorum opiniones eo redeunt, acerrimum quoddam acidum in stomacho esse reconditum, quod sua mordacitate papillis nerueis vim inferre, easque ita in motum concitare narratur. Si causam requiris, cur istam voracitatem culpae & vitio dent cuidam acido, in ventriculi interioribus stabulanti? potissima eorum sunt argumenta: quia multo longoque usu atque experientia cognitum, acidorum eam esse virtutem, ut torpentem ventriculum irritando, seu vellicando, suscitarent, hocque pacto cibi adpetitum augerent ac intenderent; deinde itidem observationum fide esse compertum, illos homines, qui bulimia tentantur, aliquando, ieiuno stomacho, vomentes, succos vomitu reicere vsque adeo acidos, ut fauces etiam inde arroderentur. Neque diffiteor, allatas rationes prima facie admodum speciosas veroque similes videri, sed exquisitori examine perpen-

F 3

(p) ETTMÜLLERVS *Colleg. pract. de morb. corp. hum.* p. 103.

omnino pluribus esse difficultatibus obstructas, quas heic expromere dedita opera supersedeo, suam cuique sententiam relinquens, quum haec mea qualiacunque de nimia esurie placita nemini obtrudere, sed sagacioribus duntaxat illisque, qui iustum veritatibus statuere pretium sciunt, expendenda & diuudicanda tradere constituerim.

§. XXXII.

Verum enim vero quum is nihil praecipua quadam laude dignum efficit, qui ea, quae iam inde a multis, non dicam, annis, sed aeuis statuta, plerisque Doctorum recepta & in re medica velut ciuitate sunt donata, reiecit; nisi forte praecleariora, certiora atque experientiae fulcris innixa adferat ac in eorum locum sufficiat: mei quoque erit officii, repudiata ista antiquata opinione de Bulimia, quae complurium animis etiamnum insidet, hoc loco aperire, a quibusnam ego tandem caussis credam bulimum, seu vehementiorem istam famem, animantibus in supra dictis morbis exoriri? Ex iis, quae ante perhibui, haud obscure liquebit, me nec acido cuidam, nec bilioso lactici, neque mutuo illi parietum ventriculi adfrictui; sed succo potissimum gastrico & salinae, famis naturalis incitationem adseruisse. Quo circa nec in illis morbis, quorum mentio est facta, dubito, morbosam atque intemperatam esculentorum cupidinem *humori gastrico* acceptam referre. Quo enim copiosus ille atque abundantius secretus stomachi interiora alluerit, eo etiam acriorem atque intensiorem estitandi cupiditatem homini esse conciliaturum, nemi-

ni dubium erit, pensitatur, causa quaedam alicuius effectus incremente & ingrauescente, necesse omnino esse, ut & hic similiter inualeat seu auctior euadat. Meum igitur sentio futurum, illustriore declaratione omnium mentibus & oculis subiicere, quomodo in praedictis morbis, quibus per saepe eiusmodi intemperans fames se praebet comitem, gastricum liquidum copiosius affluentiusque ad ventriculum ruere, ibidemque secretum eius penetralia subire possit.

§. XXXIII.

Quo igitur haec clarius intelligantur velutique oculis iudicentur, illam mechanico-hydraulicis principiis innixam legem, (quae vel ad animalium corpora eatenus omni iure accommodari potest, quatenus stupendae multitudinis vasis contexta sunt,) hoc loco dicendis praestruendum oportet, qua constat: si in vno pluribusue canalium inter se connexorum & communicantium, liquidis per eos transituris obstaculum seu praepedimentum obicitur, ita ut his in illos via, vel utcumque impedita & difficilis, vel plane nulla pateat, ea, obseptis sibi itineribus, continuo ad alios vicinos & peruios tubos, seu ramos, maiore copia ruere eosdemque intrare. Idem hoc vasis corporis humani sanguiferis eodem modo usu esse venturum, visceribus eius vel infarctu quodam obsessis, vel omnino obstructis, aut scirrhus aliaue quadam labe adfectis, nemini dubium erit, aequa animi lance pensitatur, corporis nostri vasa nihil nisi eiusmodi canales esse, quorum admirabilis quaedam continuatio series.

seriesque est, vt alius ex alio adnexus & omnes inter se apti coniunctique videantur (q). Iam vero quum supra enodatus explicauerim, ventriculum vasorum nexu variis, quae in abdomine conclusa delitescunt, visceribus, velut hepatis, pancreatis, spleni, omento, mesenterio, &c. esse adnexam ac deuinctam; facile mente poterit comprehendi, vno alteroue eorum ita labefactato, vel de naturali suo statu deiecto, vt sanguis expedito suo facillime per eadem itinere prohibeatur, illum abundantius ad vicinos sibi vasorum ramos, qui potissimum ventriculo de liquidis vitalibus prospiciunt, esse ruiturum. Cruore autem cumulatius ventriculi membranas interluente, liquorem illum quoque gastricum, qui famem naturaliter exstimulat, vberius affluentiusque a sanguinis consortio fore secessurum inque stomachi compluuium conflaturum, id ita erit cuius perspicuum, vt dubitari nefas sit. Atqui quum porro plane & dilucide isthic expediuerim, eidem saliuoso latici, quem stomachi interiores pori perpetuo exsulant, (dummodo non plane iners fuerit atque effoetus, sed sufficiente nerueas papillas afficiendi efficacia praeditus,) famis incitationem potissime acceptam esse referendam: vel ex his similiter clarissime elucebit, hoc stomachi succo largius effususque iam a sanguine separato, deinde in ventriculum delato & commemoratas neruorum papillas expeditius promptiusque agitante, ipsam quoque famem multo acriorem esse eausuram ac vehementiorem.

§.XXXIV.

(q) BOERHAAVIUS *TraH. de virib. med. cap. 1. §. 2. 6.*

§. XXXIV.

Sed delibemus quosdam ex istis morbis, quibus haud insolenter eiusmodi deuorandi auuiditatem euenire ante scripsi, vt iam traditae nimii adpetitus rationes per eos explicatiores atque illustriores prodeant. Ab vno enim & altero accuratius explanato fati possumus discere, quemadmodum in ceteris morbis, quorum ibidem mentio ante facta est, ex impedito cruoris per reliqua abdominis viscera circuitu, aegrotis eiusmodi morbosa fames conflare queat. Si igitur veram causam, cur illi homines, qui exempli causa, splene oppilato vel scirrho occupato laborant, adeo famelici sint atque edaces, sciscitemur, non aliam tantae cibi auuiditatis nobis inuenire licet, quam quod sanguis, per arteriam splenicam adpulsus & vasa huius visceris occlusa transire impeditus, ad proxime sibi obuios alios huius arteriae ramos, (qui, praeter arterias pancreaticas, sunt sic dicta gastrica sinistra & vasa breuia arteriosa, quid? quod ipsa arteria hepatica eiusque propagines,) redundat eosque copiosius implet. Hinc non aliter fieri potest, atque vt, ventriculo iam maiore sanguinis copia inundato, quam pro consuetudine & necessitate, longe etiam vberior & adfluentior liquoris gastrici quantitas inde secernatur & stomachi cauo infundatur; qui ita huius papillas nerueas acrius solito & iusto titillans inque motum concitans, hoc pacto humanae menti vehementius edendi desiderium incendit.

G

§. XXXV.

§. XXXV.

Eodem fere modo illis, qui sic dicta hypochondriaca adfectione conflictantur, impensioem cibi adpetentiam videmus usu venire. Quodsi enim sanguini, per venae portae truncum adportato, impedimentum vndelibet iniiciatur, quo minus satis libere & prompte per iecoris vasa permeare & transire possit; aut si omnis per eadem transitus eidem denegatur, cruor hic, in venis mesaraicis moram faciens, aut omnino subsistens, officiet seu impedimento erit illi sanguini, qui per arterias mesentericas tum superiorem, tum inferiorem, a tergo vi cordis systaltica adurgetur: sic ergo, venas mesaraicas ingredi prohibitus, ad maxime propinquos arteriae aortae ramos, velut ad coeliacam, renales & spermaticas arterias, ut refluat seu regurgitet, necesse est. Iam vero, quum ex antecedentibus perspicuum sit liquidoque confiter, a dextro coelicae ramo arterias pyloricam & gastricam laeuam & vasa breuia; & ab ipso coelicae trunco coronariam ventriculi dimissas, ad stomachi sepes contendere, quibus in innumerabilibus furculis intertextae spectantur: intellectu erit facillimum, coelicae ramis maiore sanguinis vberitate iam obrutis, ipsa etiam per ventriculum disseminata vasa adfluentiore cruoris mole pari modo fuisse inundata. Quae quum ira sint, nemini sane mirum videbitur, cur eiusmodi aegrotantes subinde adeo esuriant cibisque inhient, ne vlllo quidem, quantumuis minimo, acidi cuiusdam vestigio in stomachi cauo saepius comparente. Neque arduum mihi foret, singulos supra indicatos morbos deinceps percursum, demonstrare, qua etiam ratione illis tanta vescendi cupidoiden.

identidem conflari possit, si vsus esset: verum quum ex hisce duobus morbis abunde cognosci queat, qui in cunctis ceteris morbosis calamitatibus huiusmodi enormis famines nascatur, operam lusurus mihi videor, ea declaratum hoc loco iturus, quorum expedita est & facilis cognitio.

§. XXXVI.

Ne quis autem hanc meam immodicae & nimiae famis explicationem commentum quoddam lasciuientis habeat ingenii, sed eam compluribus rerum testimoniis atque experimentis, in viuus canibus adornatis, exstructam esse perspiciat, nostra plurimum refert, illa phaenomena in praesenti paucis expromere, quae a *Ioan. Conr. BRUNNRO* in permultis canibus, post pancreatis exsectionem diu superstites, obseruata sunt, quia veritatem nostrae sententiae plurimum confirmant. Deprehendit vero laudatissimus hic Vir in omnibus his animalibus, quibus commemoratam partem exquisito artificio excidit, ea, ablato atque extirpato pancreate, semper postmodum magis famelica & voraciora fuisse, quam antea (*r*): cuius causam in pancreatis succum iam deficientem, quia cysticae bili adfusus eius acrimoniam & vellicandi modum temperare fertur, coniiicit. At vero quum tanta haec vorandi cupiditas eiusmodi canibus pancreate priuatis, quamuis valentissimis & sanissimis, tamdiu permanferit, quamdiu superstites fuerunt; supra vero iam grauissimis argumentis exstructum fuerit, tantum abesse, vt biliola in duodenum effusa illuuius famis sit incitamentum, vt nec in sanitate quidem ventriculum in-

G 2 trare

(*r*) *Experiment. nou. circ. pancr. Exper. III, IV, V, VI.*

trare valeat, nisi forte inuerso motu peristaltico, qui tamen aliquid praeternaturale foret, eo exturbata, ob valvulam pyloro inhaerentem ipsique obstantem: maiori iure istam voracitatem, quae eiuscemodi canibus ab exciso pancreate superfuit, ipsis sanguiferis canalibus, hoc viscus irrigantibus cumque arteriis pylorica, duodena illa, quae proles est gastricae dextrae (s), & potissimum cum splenica (t), connexis, acceptam referimus. Pancreate enim, quod corpus glandulosum haud sane exiguae molis est, exciso, sanguini, illud antea subire solito, necessario est in confinia iam indicata vasa reuertendum, quae sic vberiore cruoris vi inundata, quum ventriculo de sanguine prospiciant, maiorem quoque eius copiam stomachi tunicis adferent. Largior ergo quoque gastrici liquoris secretio in ventriculo ut fiat, necesse est, qui proinde in ventriculi recessus interiores delatus, famem etiam impensiolem prouocabit.

§. XXXVII.

Verum enim vero nostra de immodica fame sententia, cui nihil obscurum, nihil a veritate alienum inest, longe magis iis illustratur atque omni dubitatione eximitur, quae in istis canibus, quibus lien artificiosa & felici est extirpatione demtus, deprehensa sunt. Constat enim, splenem canibus, felibus aliisque animantibus in Anglia primum ingeniosa operatione innoxie excindi coeptum fuisse. An IOLIVIUS primus fuerit, ut aliquibus per-suasum, qui animalia suo liene spoliasse scribitur; & an FIORAVANTIUS eundem vetulae mulieri felici euentu,

ut

(s) WINSLOVIUS Tom. cit. *Trait. des arter.* §. 186. (t) *Ibidem* §. 192. & *Trait. du bas-ventr.* §. 325.

vt creditur, vnquam exemerit, ea hoc loco perquirere nihil artinet, neque Dissertationis magnitudo permittit. Quapropter illud duntaxat heic meminisse sufficiet, haec experimenta a multis atque egregie doctis Viris, qui magnam sui famam reliquerunt, velut a *Philippo* HAC-
QVART, MALPIGHIO, BOHNIO, RVYSCHIO, MOR-
GAGNO, VALLISNERIO, HEISTERO, aliisque felicissimo
successu in diuersis animalibus fuisse tentata. Inter omnes
vero, qui eiusmodi anatomica experimenta instituerunt,
si forte a paucis quibusdam discesseris, conuenit, cunctos
istos canes, a lienis excisione, semper multo vehemen-
tiore atque immoderatiore vorandi cupiditate, quam
antea, incensos fuisse, ita vt vix exsatiari potuerint, quae
ipsis tam diu permanfisse obseruata est, quam diu viui &
superstites fuere. Quid? quod, praeter enormem istam,
qua diuexantur, voracitatem, non solum longe etiam sa-
laciores venerisque adpetentiores; sed vrinam quoque
multo copiosorem magisque aquosam, seu tenuem, id-
que crebrius & frequentius, quam antea solebant, red-
dere obseruantur (u). Quibus proinde experimentis
quid potest esse clarius, quid testatius, quam quod in-
gens ista cupiditas, qua eiusmodi bestiae, quibus pan-
creas aut lien excecando fuit ablati, ad vescendum
velut imperu quodam rapiuntur, soli largiori liquoris

G 3

gastri-

(u) BONETI *Sepulchr. anat. Tom. II. Libr. III. Sect. II. in appen-
dice obs. VII. subnex.* BOHNIVS *Circul. anat. physiolog. p. 248.*
MALPIGHIVS *de Liene, cap. VI.* VALLISNERIVS *Ephem-
mer. Acad. N. C. Centur. III. obs. XXX.* HEISTERVS *Ephem-
N. C. Cent. IV. p. 468. & Centur. V. obs. XXV. p. 233.* BOER-
HAAVIUS *Instit. med. §. 327.*

gastrici a sanguine, abundantius iam ad ventriculum adfluente, secretioni potissimum attribuenda sit, nullo acido quodam, nec bile in ventriculo eorum deprehensis.

§. XXXVIII.

Quodsi enim quis ex me illum requirat modum, quo vel his quadrupedibus, exempto liene, impensior edacitas constari queat? is sciat, sanguinem a cordis vi systaltica in coeliacae arteriae ramos impulsum, quum, extirpato liene, idem hoc viscus intrare nequeat, adfluentius in ventriculi arterias, utpote sibi vicinas proximeque obuias, ruere. Hinc ventriculo non maior solum & vberior liquidi gastrici copia, sed efficacior etiam mouendi potentia ut accedat, necesse est: quae quum praecipuae tum famis, tum concoctionis existant effectrices, euentissimum erit, vnde eiusmodi animantibus, splene suo orbatis, tanta voracitas veniat. Sed si ex me causas etiam sciscitari pergas, quam vero ob rem iisdem canibus, ab exciso liene, crebrior solito & copiosior vrinae, & quidem limpidae, mictio euenerit; item, quare eos tam immoderatus coeundi adpetitus ceperit? en! habe eas paucis quidem, sed scopo nostro sufficienter, ex iisdem principiis similiter explanatas. Quia arteriae coeliacae rami, supra fusius enumerati, non tantam cruoris vim & molem, quantam lienis viscus capere solet, hoc parenchymate iam sublato, soli continere & coercere valeant, ideo haud exigua quoque eius pars arteriis renum emulgentibus, quae exiguo intervallo a coeliaca disiunctae sunt, dispertitur: quae hoc pacto, quum nunc maiore sanguinis vberitate, quam antea, liene nondum exsecto, inundatae sint, adfluentiorem quoque eius multitudinem reni-

renibus infundunt. Lotium igitur in his omnino a sanguine redundantius, quam antea, secerni oportet: unde est, cur sacculus hic humor & citatior multo, & abundantior ad vesicam deferatur ac deinde reddatur. Iam quoque expeditissimum erit identidem cognoscere, unde iisdem canibus tam vehementior coëundi concitetur libido: eadem quippe largioris geniturae secretionis hic est ratio, quae mictus fuit frequentioris. Si quis enim modo ortum spermaticarum arteriarum, coeliacae itidem fatis vicinum, perpenderit, nullo negotio perspiciet, quid causae subsit, cur vel his arteriae aortae propaginibus, defecto liene, plus sanguinei liquidi illabatur, quam antea, eodem intacto atque inuiolato abdominis cauitati inhaerente. Piget ideo taedetque hic denuo repetere, quae per se fatis manifesta, iamque in antecedentibus enodatus explicata legi possunt.

§. XXXIX.

Quum itaque nostra de impensiori cibi adpetitu sententia tam plurimis, tam grauissimis certissimisque documentis & obseruatis, quae experientiae fulcris inniuntur, vsque adeo testata sit & ab omnium reclamacione vindicata, ut etiam illis, qui acido aut bili alias patrocinarari consuenerunt, etiamsi inuitis, tacitum suum adfensum, non dico elicitura, sed velut extortura mihi videatur: liquido iam cuius adparebit, quam ob causam supra in argumentis eorum infirmandis & conuulendis, qui acidam quandam biliosam saburram, quae ventriculum onerando irritare traditur, solam veram auctioris famis causam agnoscunt, non multus fuerim. Quid enim opus est compluribus verbis & rationibus,
multa

multa sedulitate vsque quaque conquisitis, vbi rerum testimonium adfunt? Si quis autem nihilominus haec, quae huc vsque de genuina immoderatoris famis, in supra commemoratis morbis, causa attuli, in dubium vocaturus sit, illi duntaxat acriori iudicio perpendendum commendauero, quemadmodum fieri possit, vt eiusmodi canibus, pancreate aut liene radicitus extirpatis, acidum quoddam tantae mordacitatis liquidum in ventriculo nascatur? Neque, quomodo idem omnibus ceteris, quae in illis bestiis deprehenduntur, phaenomenis explanandis satisfacturum sit, excogitare possum, vt reliqua longe maioris momenti argumenta, quae hanc opinionem infirmant & diluunt, consulto tacitus praeteream. Quae vero difficultates illam de acido quodam in ventriculo latitante fermento premunt, eadem quoque isti hypothese aduersum tenent, quae biliosae cuidam eluniei intensiorem famem adferit. Libet enim sciri, qui ab lienis extirpatione copiosior bilis prouentus ventriculum inundare valeat, quid? quod qua via in eiusmodi aduersa valetudine, vbi hepatis viscus infarctum, oppilatum aliaue ratione fuerit laesum, (vbi proinde bilis secretio, nisi omnino omissa, certe tamen vsque eo extenuata atque imminuta est, vt parum atque adeo exiguum eius ad duodenum deferri inque stomachum redundare queat,) vehementior escarum adpetentia oriri possit. Quae qui aequa animi lance pensauerit, haud difficile perspiciet, quid eiusmodi opiniones habeant argumenti, quamque infirmis & ficulneis sint fulcris suffultrae.

§. XL.

Sed dicat aliquis, confessae veritatis esse multoque usu satis compertum, omnium esse acidorum, languentem & prostratum cibi adpetitum, si huiusmodi aegrotis eo tentatis adhibentur, extimulare. Deinde itidem Observatorum fide exploratissimum esse, hypochondriacos, melancholicos & subinde etiam spleneticos, in quibus viscerum, abdomini inclusorum, quaedam labes & ruina deprehenditur, persaepe non ructus modo acidissimos emittere, sed vomentes magma quoddam similiter perquam acidum vomitione eiicere. Hinc fidei non esse absoum, incitamentum nimiae & praeternaturalis famis vtiq; acidum quoddam esse. Quod ad primam attinet obiectionem, ipsimet suscipimus, acida, opportune & moderate data, aliquando *κακοσμάχους* vescendi adpetentiam expeditiorem conciliare, tunicis nimirum ventriculi flaccidis & iusto tono seu robore destitutis, ubi fibras eius blande adstringendo & roborando amissum adpetitum restitunt, aut si ille nimio ciborum, ad alcalinam indolem & putredinem valde procliuum, usu languescat. Qui vero inde statim efficere sustineret, esuriei causam acidum quoddam esse, is profecto, quum a particulari ad vniuersale concludat, haud obscure ostenderet, parum se praeceptis sanæ logices esse instructum: quia itidem multo usu atque experientia compertum est, torpentem atque adeo infarctam epulandi cupiditatem nullis remediis validius, quam iis, quae amarissimi saporis sunt, subinde excitari. Hinc quoque esse arbitror, cur nonnullis persuasum sit, ventriculum ad cibi aviditatem a bile regurgitante stimulari & concitari. Quid?

H

quod

quod nec adeo rarum est, deletam seu extinctam famem remediis alcalinis & absorbentibus interdum denuo incendi posse, quando videlicet a multis cruditatibus acidis, in stomacho stabulantibus eundemque excruciantibus, fuerit abolita. Quapropter eodem iure aliquis inde colligere possit: quia alcalina medicamenta prostratam famem subinde reuocare & restituere valent; ergo incitamentum eius similis indolis & naturae esse, necesse foret.

§. XLI.

De ructibus vero atque adeo vomitibus istis, acidis, quibus hypochondriaci & hystericae nonnunquam obnoxii esse deprehenduntur, itidem accipimus, eos quidem subinde eiusmodi aegroris accidere, verum tum denique, si alimentis, ex penu vegetabilium potissime depromptis facileque aciescentibus, sese largius iusto ingurgitauerint, sicque ventriculum, malis istis iam iam magis inueteratis, obruerint, vbi omnino tunc ista vegetantia, in calido & humido stomacho conclusa & fota, suam sequuntur naturam, hoc est, in amurcam quandam plus minusue acidam abeunt, quae ventriculo deinde quomodocunque, siue premendo, siue irritando & vellendo, vim inferens, fibras eius musculares in motus spasticos concitat, vnde illae lacrymae. Quod si vero contra iidem cibus, ex animali regno potissimum petitis, in dies fere vsi fuerint, aegrotos hosce haud quaquam de acidis, sed potius de ingratis, nauseosis velutque putridis ructibus & vomitionibus, conquerentes videbis. Sin autem plura pinguia & oleosa, quae ex suo ingenio facile rancescunt inque acre quoddam liquamen fatiscunt,

suis

ſuis ferculis intermiſcenda, ſibiſque in menſa curauerint debito crebrius adponenda, neque acida, neque ſolo putrido ſapore imbuta eructant, ſed ruſtibus amariffimis & vehementer vrentibus, quin imo eiufdem indolis & ſaporis vomitionibus, haud inſolenter & raro adfliguntur. (x). Quibus idcirco argumentis, ipſa luce clario-ribus, cuius perſpicere licet, tantum abeſſe, vt acida iſta colluuiſ, in hypochondriacorum & ſplenicorum ſtomacho ſubinde obuia & acidis iſtis ruſtibus, quos emittunt, ſe prodente, vel vomitu indidem excuſſa, cibi cupiditatis ſit incitamentum, vt potius, experientia reſte, copia largiore in ventriculo collecta & accumulata, famem omnino exſtinguat pluribusque ſtomachi incommodis anſam praebeat.

§. XLII.

Operae pretium putauit, aliquibus duntaxat rationibus cuius oculis ſubiicere, quid argumenti eorum habeat opinio, qui, quemadmodum generatim famem ordinariam, ita quoque eam auctiorem atque immoderatiorem, liquori acido aut bili, ventriculo inhaerenti, vindicare non erubuerunt. Non diffiteor, longe plura eiufdem valoris documenta, quibus hypotheſis haec reſutari poteſt, adferre me valuiſſe; ſed, quoniam propoſiti ratio mihi erit habenda, ad illa reuertar, quae me magis mouent. Quum haectenus, vt mea fert opinio, compluribus obſeruatis atque experimentis demonſtratum dede-rim, quo ex fonte potiffimum bulimus in variis corporis calamitatibus profluxerat; occurreret nobis ab ali- quibus doctis & eruditis, quibus forte noſtra de eo ſen-
H 2
rentia

(x) BOERHAAVIUS *Prælecti, acad. Tom. I. §. LXXVI.*

rentia etiamnum dubia videretur, dicentibus: si impeditus cruoris, per viscera abdominis quoquo modo laesa vel labefactata, progressus in causa foret, cur cibi appetitus in praedictis aegrotationibus increbesceret, ex ante dictis sequi debere, ut his etiam aegrotis cetera, quae experimentis istis in canibus deprehensa sunt, velut crebrior & largior urinae eiusdemque limpidae & aquosae, excretio, deinde etiam acrior rei venereae cupiditas, eodem modo acciderent. Verum ut ad speciosa haec dubia breviter respondeam, scire primum oportet, rarissime, si forte unquam, viscus quoddam usque adeo penitus atque ex omni parte occludi, ut cruori nullus omnino per illud amplius pateat transitus; sed utique complura in eodem restitare vasa, quae adhuc parula & liquidis, in motum circularem actis, satis peruia sunt, per quae, quantumvis ceteris innumerabilibus in eodem viscere vndecunque infarctis aut plane obstructis, iter suum expedire valent. Ergo illa duntaxat cruoris copia, quae, florente sanitate, canales iam oppilatos peruadere solebat, accessu horum prohibetur, & ad propinquos eiusdem trunci arteriosi ramos repellitur. Ex quibus proinde non sane obscurum erit, cur hominibus, in aliquem ante nominatorum morborum implicitis, haud quaquam tanta mingendi crebritas contingat, quantam in bestiis, quibus integra viscera singulari artificio funditus ablata sunt, deprehendimus.

§. XLIII.

Interea negari non potest, complures ex dictis morbis esse, in quibus similiter urina satis diu tenuis & aquosa ferri animaduertitur, argumento omnium oculis testatori, in iisdem quoque sanguinem, ab expedito in viscera occlusa

clusa ingressu impeditum, ad renum vasa adfluentius recedere eaque inundare, velut in scirrhis lienis obstructionibus (y), in hepatis oppilatione (z), in malo hypochondriaco (a), in hysterica passione (b), iecinoris infarctu (c), melancholia (d), aliisque viscerum & vasorum obstructionibus (e), quibus bulimia plerumque iuncta spectatur. Quemadmodum vero edendi cupiditas in vno eodemque supra adductorum morborum modo acrior existit atque intensior, modo temperatior & remissior: ira quoque lotii excretio non semper eadem eodem in morbo cernitur; alias enim copiosius magisque limpidum & aquosum; alias minus copiosum, neque adeo tenue redditur. Cuius si quaeras causam, non verior vlla mihi videtur alia, quam quod sanguis, prout viscus quoddam plus minusue fuerit infarctum vel oppilatum, sicque iter ipsi ad & per istud obseptum, largius quoque & abundantius, vel parcius ad vicina aliorum viscerum vasa sit redundaturus, pro cuius igitur copia ipsae secretiones atque excretiones in iis variant. Iam denique meum quoque foret ostendere, an eiusmodi aegrorantes veneris cupidiores reddantur, quam antea valetudinis prosperitate vsi? at vero qui cogitate expenderit, id tantummodo sanorum & optima valetudine fruentium esse, nequaquam vero eorum, qui morborum acerbitate viribus iam exhausti fereque confecti sunt, is ad eiusmodi ridiculum argumentum, in contrarium adductum,

H 3

- (y) LOMMIVS *Libr. cit. Libr. II. p. 191. & 192.* (z) *idem libr. cit. p. 184.* (a) FR. HOFFMANNVS *Libr. cit. Sect. I. cap. XIV. S. XII. & XIII.* (b) IVNCKERVS *Libr. citat. Tab. XXXVI.* (c) HOFFMANNVS *ibid.* (d) IVNCKERVS, *Libr. cit. Tab. XXXIX.* (e) HOFFMANNVS *libr. & l. cit. BOERHAAVIUS Aphor. S. 1109.* (f) BOERHAAVIUS, *Instit. medic. S. 997.*

ductum, vel me tacente, facile respondere poterit, ut idcirco ei hoc loco immorari nihil adtineat.

§. XLIV.

Quanquam vero huc vsque variis, qua obseruationibus, qua experimentis rationibusque, veram bulimiae causam in omnibus istis morbis demonstrauerim, qui suam debent originem impedito liquidorum vitalium per viscera, quae in abdominis interioribus absconduntur, progressui: noli tamen existimare, non esse vllas eius alias, praeterquam illam, cuius memini, causas. Namque plurima sunt atque in monumentis, quae ab egregiis & doctis Viris literis consignata exstant, disperse obuia exempla, vbi immodica eiusmodi ciborum adpetentia ex aliis quoque incunabulis prodiisse legitur. Supra quippe iam haud obscure indicaui, nimiam eiusmodi edacitatem vel illis deprehendi solennissimam, quorum ventriculus & intestina vermibus obsessa deprehenduntur. Quapropter neminem confido adeo inuerecundum, adeo iniquum, meae de bulimo sententiae fore existimatorem, ut sibi persuadeat, me huius quoque voracitatis causam inturbato ac praepedito sanguinis per ista viscera meatui attribuere; quum iam supra prae me tuli, illam bulimiae speciem, verminantibus familiarem, longe alii causae, atque impedito & retardato liquidi purpurei per viscerum vasa cursui, in acceptis esse referendam. Vtrum vero ingrati hi hospites, in interioribus dictarum partium recessibus insidentes, tantam vorandi aviditatem aegris consent, tunicas earum nerueas admordendo & vellicando; an vero delibatissimum chyli in ventriculo confecti florem absumendo, an viroque modo? de eo nondum inter omnes Doctores conuenit.

uenit. Quo etiam nomine ETMÜLLERO dubium fuit, an vermes soli nimiam istam victitandi auiditatem inducere valeant, sibi que habet persuasum, in ipsa intestinorum sentina, praeter illos, pariter acidum quendam esurinum succum latitare occultatum, cui ista maxime veniret adsignanda (g).

§. XLV.

Verum praeter illam comedendi intemperantiam, a vermibus subinde asgris concitatam, Obseruatores complura insuper alia adferunt insatiabilioris famis exempla. Sic RYVSCHIVS obseruationem inexplibilis esitandi in medium profert cupidinis, quam a pyloro praeter naturam relaxato ortam esse adfirmat, quippe quo ingesta iusto citius & prius in intestina exiuerint, quam a ventriculo subigi inque lacteum cremorem mutari potuissent (b). Aliud quoddam cyclopicae famis exemplum in quodam, cui ventriculus, ingentis magnitudinis, cruore ad medium repletus fuerit, recenset Gerard. BLASIVS (i), cuius tamen in cadauere post obitum aperto, praeter pulmones hinc inde purulentos, hepar quoque variis locis valde induratum reperit: vnde credit, istam bulimiam a fermentatione sanguinis extrauasati fuisse profectam; quum tamen, vt vere dicam, haec insaturabilis auiditas epulandi multo satius & naturae rei congruentius ex nostris, quae supra stabiluimus, principiis explicari posse mihi videtur: maxime si illam in ventriculi cauum effusam cruoris quantitatem respiciamus. Notabilem quoque casum, ex CABROLII Obseruationibus depromptum, refert BONETVS, de dira quadam fame, a vitiata stomachi & intestinorum, anfra-

ctibus

(g) *Libr. & loc. citat.* (b) *Obseruat. anatom. obseruat. LXXIV.*

(i) *Obseruat. anatom. p. 122.*

Etibus carentium, figura ortum trahente, vbi oesophagus amplae cuidam capacitati, maximae cucurbitae fundo similimae, quae ventriculi loco erat, insertus fuit, a qua vnicum intestinum, vix quatuor spithamas longum, sine vllis circumuolutionibus, ad anum descendit (k). Idem quoque permiram alicuius pueri, ciborum adpetentissimi, obseruationem tradit, cui inexplebilis fames a caterua pediculatorum, in ventriculo nidulantium & alimenta absumentium, concitata est. Et profecto mihi esset metuendum, ne Dissertatio haec iustum modum excederet, innumerabilia illa obseruata, quae in scriptis Medicorum passim occurrunt, huc si transferrem. Abunde enim mihi potest esse, hisce commemoratis animaduersionibus commonstrasse, praeter istam bulimi causam, quam ante dedi demonstratam, plures alias eius esse posse.

§. XLVI.

Denique nihil reliqui mihi foret, nisi vt enodatus quoque exponerem, qua via βέλμος identidem in κυνογεζωυ abire queat, & quid causae sit, quam ob rem in illa cibi avidissime deuorati in ventriculo remaneant, & citatio re concoctione dissoluantur: in hac vero non ita multo post, ventriculo alimentis vel mediocriter solum expleto, vomitu reiiciantur. Verum enim vero quum tam expedita & facilis eorum sit explicatio, vt nullo fere negotio ex illis, quae supra plane & perspicue expediti, vel me silente, satis intelligi possint; Dissertationis porro magnitudo non permittat, vt omnia, quae in hanc rem dici queant, in praesenti persequar: complicatis sermonis mei velis, portum respiciam finemque dicendi faciam.

T A N T V M.

(k) *Libr. & loc. cit.*

VIRO PRAECLARISSIMO, DOCTISSIMO
MARTINO CHRISTIANO
NIEFELD,
CANDIDATO LONGE MERITISSIMO

NEC NON

FAVORI ATQVE AMICO SVO
AESTVMATISSIMO,

FAVSTA QVAEVIS EX ANIMO PRECATVR

F. G. P. SEIP,

M. C. Opponens.

Ego vero, AMICISSIME NIEFELD, viridissimam laurum, qua quidem erudita frons Tua propediem circumdata renitebit, non gratuler? imo ad honores Tuos, quibus Te breui condecoratum videbo, iam pridem promeritos eosque praefulgidos, obmutescam? Sane, si id genus quidpiam admitterem, omni omnino suavi eidemque legitimo ac iusto voluptatis sensui Vale dixisse viderer. Indulgeas paullulum quaeso, CANDIDATE doctissime, gestienti laetitiae meae, si forte prosperitatis Tuae dulcedine abrepta, non continuo refrenare queat luxuriantem suam ipsius indolem. Si quid video, illi demum errores facillimam impetrant veniam, qui quidem ex purissima candidi animi scaturigine promanant. Sed
I
haec

haec haftenus; non enim iam inter plausus commu-
nes quaerimus morosas quaspiam sententioas. Ve-
nio potius ad Dissertationem Tuam inauguraalem,
egregium illum quidem ingenii Tui foetum, in quo,
quid primum quidque postremo laudandum deprae-
dicandumue censeam, anceps plane atque incertus am-
bigit, ita, ut copia ipsa ad inopiam redigar. Prae-
stat igitur, CANDIDATE dignissime, ea tan-
tummodo breui comprehensione enunciare; quae
quia plana sunt, aperta & in aprico posita, facil-
lime vel callidissimi cuiusque vituperatoris iniqua
iudicia arcere possunt ac declinare. Iam vero qui-
cumque Dissertationem Tuam vel fugituo, ut aiunt,
oculo peruolutauerit, quicumque animaduertit
quam scienter, quam erudite Anatomiae, Physiolo-
giae, Therapiae (at quales quantaue disciplinae) inti-
ma penetralia reseraueris, continuo fateatur necesse est,
omnia in illa inquam Dissertatione doctrinae insignis
laude esse confertissima, cumulatiissima. Vides, AMI-
CE AESTVMATISSIME, in quam angustum spa-
tium laudes Tuas, ut ut iustissimas, coarctauerim, geo-
graphorum fere morem imitaturus, qui quidem maxi-
mas prouincias in minutulis saepe designant plagellis.
Quae quum ita sint, iure quodam meo iterum iterum-
que Tibi, CANDIDATE doctissime, gratulor splendi-
dissima illa, quae eximiam manent eruditionem Tuam,
praemia. Ardentiissima hisce adiungo vota, quae sin-
cerissimo pectore pro incolumitate Tua perennante concipio.
Efficiat summum Numen, ut in ipsius gloriam,
patriae delicias, familiae splendidae solatium, denique
in calamitosae aegrotantium turbae alleuamentum,
quam

quam diutissime potiaris auspiciatissima omnis generis prosperitate. Tandem, AMICE suauissime, unicum adhuc abs Te oro rogoque, imo ab amicitia Tua posco, ut scilicet, quando moestus a Te Tuoque latere diuellor, etiam mihi absenti eam limpidam voluptatem, quam semper ex acceptissima consuetudine Tua hausi, quoad eius fieri potest, serues intemeratam, id quod commodius effici nequit, quam si mihi recipias, Te mente & cogitatione amicitiam nostram nonnunquam esse reuocaturum. Vale mihiq; si merebor, faue. Dabam in Salama nostra, pridie Nonarum April. MDCCXXXVII.

SE, brich nun an erwünschter Morgen,
Der meinem Schmerz und bangen Sorgen
Das längst erwünschte Ende bringt!
Dein heitrer Glanz, der prächtig funckelt
Und den kein schwarzer Dufft verdunkelt,
Belebt den regen Geist, daß er für Freude singt.

Ich kan bei meines Freundes Glücke,
Das ich an diesem Tag erblicke,
Gewiß nicht unempfindlich sein;
Ihm ist durch Fleiß und Müh gelungen,
Daß Er den Doctorhut errungen,
Drum muß Ihm Psicht und Treu den besten Glück-
wunsch weyh'n.

Gelieb.

Beliebter! Glück und Wohlergehn
Muß stets zu Deiner Seite stehn,
Kein Unglück sei Dir je bewußt.
Der Höchste mehre Deine Jahre
Daß alle Welt dereinst erfahre
Du seist der Alten Stab, der Kranken ihre Lust.

Hiermit empfiehlt sich dem Herrn Docto-
rando zum geneigten Andenken ein
ergebenster Freund und Diener

I. C. Nasse,
aus Bielefeld,
Medic. Candid. Opponent.

00 A 6272

f

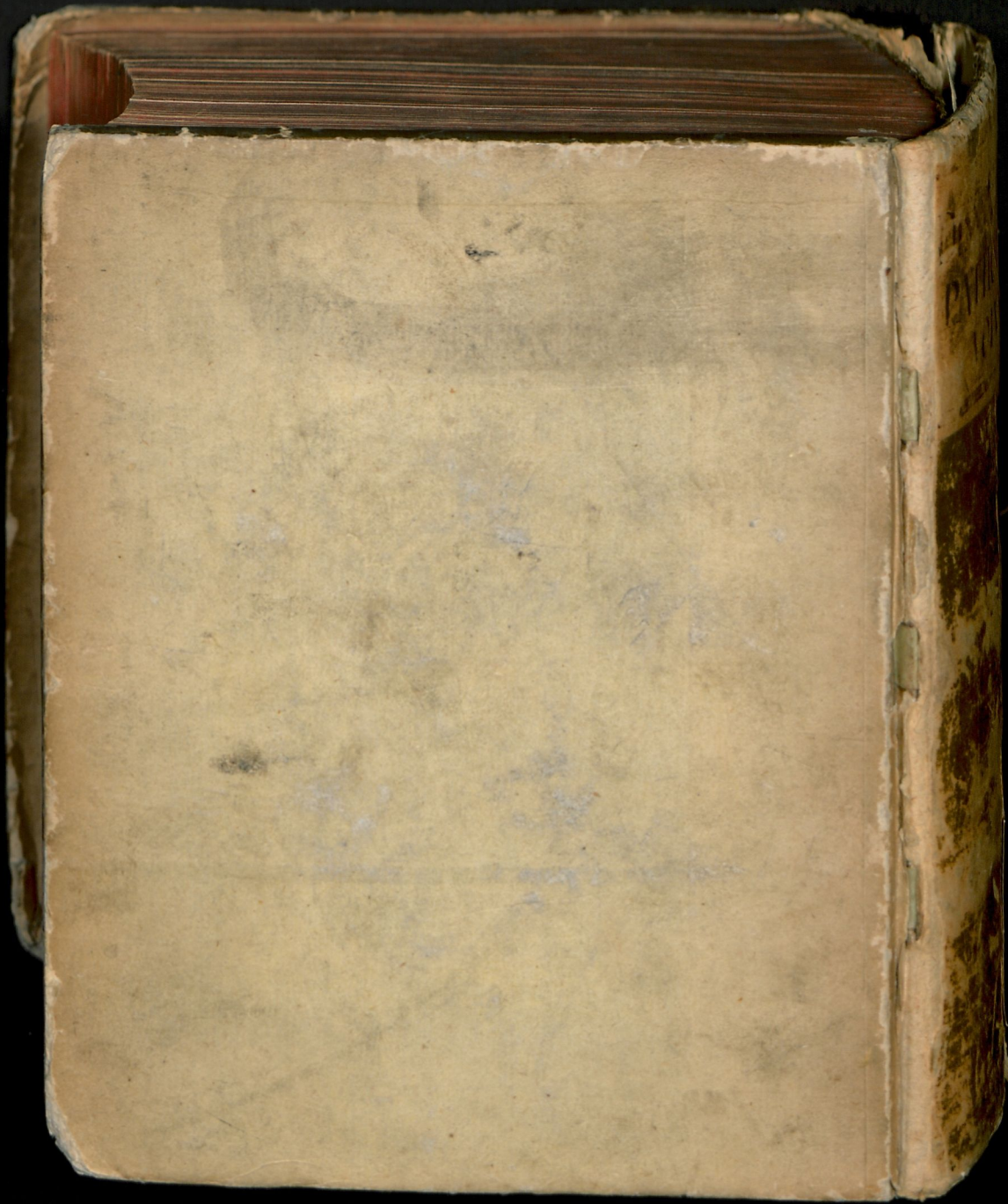
ULB Halle 3
002 827 158

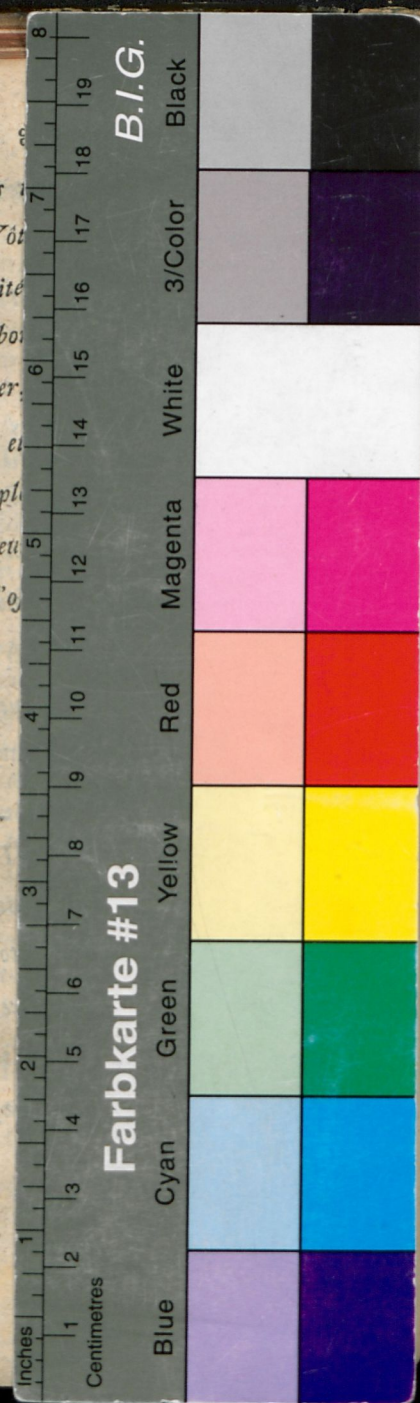

TA-OL

Reho ✓

DISSERTATIO INAUGVRALIS MEDICA
DE

BVLIMIA
SEV
NIMIA CIBORVM
ADPETENTIA,

QVAM
SVB AVSPICIIIS SVMMI NVMINIS
ET
CONSENSV GRATIOSAE FACVLTATIS MEDICAE
PRAESIDE
DOMINO

D. ANDREA ELIA BÜCHNERO

SACRI ROMANI IMPERII NOBILI,
POTENTISSIMO BORVSSIAE REGI A CONSILIIIS INTIMIS,
MEDICINAE ET PHILOSOPHIAE NATVRALIS PROFESS. PVBL. ORDINARIO,
IMPERIALIS ACADEM. NATVR. CVRIOSOR. PRAESIDE
ET COMITE PALAT. CAESAREO,
FACVLT. MED. H. T. DECANO SPECTATISSIMO,

PRO GRADV DOCTORIS

SVMMISQVE IN MEDICINA HONORIBVS ET PRIVILEGIIS
DOCTORALIBVS LEGITIME IMPETRANDIS

AD D. APRIL. A. S. R. MDCCXLVII.

PVBLICE DEFENDET

AVCTOR

MARTINVS CHRISTIANVS NIEFELD
NAVENSIS MESO-MARCH.

HALAE MAGDEBVRGICAE,
TYPIS IO. CHRISTIANI HENDELII, ACAD. TYPOGR.

